საქართველო

ყოველდღიური გაზეთი · სამშაბათი, 2 ენკენისთვე 1919 წ. № 188 · ფასი 3 მან.

ხელის მოწერა მიიღება მხოლოდ სამი თვით და ღირს 180 მან. თვეში (მხოლოდ ქალაქში) 60 მან. ცალკე № 3 მან. განცხადების ფასი სტრიქონი პეტიტისა—2 მ. 50 კ. წინსართ განცხადებები 3 მ. სამგლოვიარო განცხადება თითოჯერ 60 მ. მისამართ. გამოცვლა 10 მ. რედაქცია და კანტორა ღიაა დილის 9 საათ. ნაშ. 3 საათამდე.

მისამართი: თბილისი, სასახლის ქუჩა, № 5, ქართული ქარვასლა; ფოსტის ადრესი, თბილისი, ფოსტის ყუთი № 76; ტელეგრამის ადრესი:—თბილისი „საქართველო".

ტელეფონი № 15—73.

„Апкер"

დღეს, სამშაბათს, ენკენისთვის 2-ს ნაჩვენები იქნება ჩვენს ეკრანზე ჯერ თბილისში არ ნახული საუკეთესო იტალიური კინო-დრამა

ცეცხლ ბურანში

დრამა 5 აქტად—პროლოგით

მთავარ როლში იტალიის სახელგანთქმული მსახიობი ქალი **ლედა გიზზი**

ინსცენიროვკა ალბერტ შოუს მოთხრობისა „კოშკის ბურანში"

კინო-თეატრი. რუსთაველის პროსპ. № 21.
პირველი ს. 6 ის დას. წუთ. სალ. საათზე.

მძიმე და ხანგრძლივ ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა

ქნ. იულია ივანეს ასული ბარათაშვილისა

რასაც აუწყებენ თ-დი ზაალ დავითის ძე და ალექსანდრე სიმონის ასული ბარათაშვილები—შვილებით, ეკატერინე დავითის ასული და ნიკოლოზ ივანეს ძე სულხანიშვილები ვაჟით, ნინო დავითის ასული და ტიტე სიმონის ძე ქიქოძენი შვილებით, ქნ. ანასტასია დავითის ასული და თ-დი გიორგი ივანეს ძე ჯანდიერები ვაჟით, როდამ დავითის ასული ბაგრატიონ დავითაშვილისა და თ-დი ილია ნიკოლოზის ძე ავალიშვილი. პანაშვიდი ყოველ დღე განსვენებულის ბინაზე, მამადავითის შესახვევი № 12, ს ღამის 6 საათზე. გამოსვენება სამშაბათს დილის 9 ნახ. საათზე ქაშვეთის ეკლესიაში, დაკრძალვა მამადავითის ეკლესიის გალავანში.

(2—2080—2)

ალექსანდრე, ნიკოლოზ და ვახტანგი იოსების ძე აბაშიძენი, სოფიო იოსების ასული და ნიკოლოზ გიორგის ძე მაჭავარიანები და ნინო ... ძე ყორდანია აუწყებენ ნაცნობთ, ნათესავთ და მეგობართ—პირველის ძვირფას დედის, მეორის სიდედრის და უკანასკნელის მეუღლის

ეფემია (პეპო) ვახტანგის ასულის აბაშიძე-ყორდანიას

ხანგრძლივ ავადმყოფობის შემდეგ გარდაცვალებას. გამოსვენება სამშაბათს, ენკენისთვის 2-ს დილის 9 საათზე განსვენებულის ბინიდან (ნიკოლოზის ქ. № 70) დიდუბის ეკლესიაში. დაკრძალვა იმავე ეკლესიის გალავანში.

1—2078—1.

გულით დაწანჯულნი ნესტორ გაბრიელის ძე და მეუღლე მისი ავგუსტა გენრიხის ასული გვამიჩავა შვილებით, ზესა გიორგის ასული გვამიჩავა აცნობებენ ნათესავთ და ნაცნობთ გარდაცვალებას პირველის თავიანთ შვილის და უკანასკნელის საყვარელ შვილიშვილის

გიორგი (ყორა) გვამიჩავასი.

პანაშვიდი საღამოს 7 საათზე, გამოსვენება ორშაბათს 3 ენკენისთვეს ბინიდან (მიხეილის ქუჩა 114) დილის 9 საათზე ქაშვეთის წმ. გიორგის ეკლესიაზე. დასაფლავება წმ. ნინოს სასაფლაოზე.

(2—2083—1)

თბილისის პირველი ვაჟთა გიმნაზიაში არსებულ ბარათაშვილის სახელობის წრის გამგეობა მწუხარებით აუწყებს ამხანაგებს, რომ 29 მარიამობისთვეს, სოფ. ხაშმში გარდაიცვალა ხსენებული წრის წევრი, მერვე კლასის მოწაფე

ივანე (ვანო) ნახუცრიშვილი

დაკრძალვა 2 ენკენისთვეს, სოფ. ხაშმში.

(1—2084—1)

გამოუთქმელ მწუხარებაში მყოფი მეუღლე ქეთევან თედორეს ასული შვილებით: გიორგი და კონსტანტინე, ძმა მღვდელი ბესარიონ და რძალი ალათი შვილებით მწუხარებით აუწყებენ ნათესავებს და განსვენებულის ამხანაგ-მეგობრებს უდროოდ გარდაცვალებას უძვირფასესის და საყვარელი

ექიმ ექვთიმე სვიმონის ძე ვაშაკიძისას.

ცხედარს გამოასვენებენ საკუთარ ბინიდან (ბაქოს ქ. № 12) სამშაბათს, 2 ენკენისთვეს, ნაშუადღევის პირველ საათზე წასასვენებლად სამშობლო სოფელ დიდ-ჯიხაიში. დაკრძალვა ენკენისთვის 3-ს საღამოს 4 საათზე დიდი ჯიხაიშის ქაშვეთის ეკლესიის გალავანში.

1—6—1

თბილისის ვაჟთა მე-5 გიმნაზიის პედაგოგიური საბჭო მწუხარებით აუწყებს საზოგადოებას გარდაცვალებას თანამოსამსახურისა

ექიმ ექვთიმე სიმონის ძე ვაშაკიძისა

გამოსვენება დ. წინწყლის სამშაბათს 2-ს ენკენისთვეს 1 საათზე საკუთარ ბინიდან ბაქოს ქუჩ. 12 ვაგზალზე სოფელ ჯიხაიშში წასასვენებლად.

1—1006—1

გორში სამშაბათს, 2 ენკენისთვეს იმართება

დიდი საღამო-სეირნობა

საღამოში მონაწილეობას იღებენ: მომღერალი დავ. აკოფაშვილი, სახელმწიფო თეატრის მოცეკვავენი: ქ-ნი ლინევიჩ და ბ-ნი ლინევიჩ

პოეტები: **პაოლო იაშვილი, ტიციან ტაბიძე და ლელი ჯაფარიძე**

სეირნობა მოწყობილი იქნება

მრავალ გასართობებით

სურათები, სარკეები, ქართული აუქციონი, ლოტერია, ამერიკული ცხენები, ყვავილები, ინგლისური საჩუქრები, ლექსები, ექსპრომენტები, სამხედრო მუსიკა ს ა ზ ა ნ დ ა რ ი. ლოტერია-ალეგრით იქნება საღამოს 5 საათზე იმღერებს მომღერალი ქალი ელ. აბაშიძე.

3 ხმაში ქეიფი დილამდე

განცხადება.

რესპუბლიკის ოფიცერთა საეკონომიო-საზოგ. დოების ზედამხედველი კომიტეტი

ამით აცხადებს, რომ 15 ენკენისთვეს, საზოგადოების შენობაში (კიროჩნის ქ.) დილის 10 საათზე დანიშნულია საზოგადოების რწმუნებულთა

საგანგებო კრება

კრებას უნდა დაესწრნენ ყველა ის რწმუნებულები, რომელნიც უკვე იყვნენ პირველ კრებაზე ამ წლის აპრილის 15-ს, აგრეთვე ის რწმუნებულებიც, რომელნიც სხვა და სხვა მიზეზების გამო ვერ დაესწრნენ პირველ კრებას.

განსახილველია შემდეგი საგნები.

1. სარევიზიო კომისიის მოხსენება წარსული წლის ანგარიშების შესახებ.
2. მოხსენება გამგეობის და ზედამხედველი კომიტეტისა საზოგადოების თანამედროვე მდგომარეობის შესახებ და მისი დან ჩაბარებისა.
3. წევრების არჩევა.

2—170—1

წევრთა საყურადღებოდ

კოოპერატივ „დახმარებამ" მიიღო მთიულეთის **საუკეთესო ერბო**

იყიდება ორივე მაღაზიაში

ბატონი ჰასკელი აზერბაიჯანში

სომხეთიდან ამერიკის უმაღლესი კომისარი ბატონი ჰასკელი აზერბაიჯანში გადავიდა ზოგიერთ დიდმნიშვნელოვან პოლიტიკურ-ტერიტორიალურ საკითხების ადგილობრივ გასაცნობად. ყველას ახსოვს ბ. ჰასკელის სიტყვა სომხეთის პარლამენტში წარმოთქმული სომხურივე გაზეთების გადმოცემით. ჩვენ თავიდანვე ეჭვი დაგვებადა პასუხისმგებელ რწმუნებულის განცხადების სწორ გადმოცემაში! ვერ წარმოგვედგინა, რომ ამერიკის პოლიტიკური წარმომადგენელი იმ გადახლართულ საკითხების გამოურკვეველად და შეუმოწმებლად, რომელნიც ორი წლიწადია მყუდროებას არღვევენ კავკასიონის საზღვრებში, სომხეთის პარლამენტში ცალმხრივ დეკლარაციით დაკმაყოფილდებოდა და სრულებით უგულებელჰყოფდა ამიერ-კავკასიის დანარჩენ სახელმწიფოების ინტერესებს. პოლკოვნიკ ჰასკელის აზერბაიჯანში ჩასვლამ ბევრი რამ ცხადჰყო და ნათელით შემოსა ისეთი ფაქტები, რომელნიც სომხურ პრესის გადმოცემით ბუნდით იყვნენ მოფენილნი. ალბად უმაღლესი კომისარი თვით გრძნობდა, რომ მისი ყალბად გადათარგმნილი განცხადება სომხეთის პარლამენტში გაუგებრობას გამოიწვევდა ქართველთ-აზერბაიჯანის პოლიტიკურ წრეებში, ამიტომ მისი პირველი მიმართვა აზერბაიჯანის მთავრობის თავმჯდომარისადმი იყო დაჟინებითი თხოვნა: არ მიიღოთ ის სომხების ვექილად, რადგანაც—განაცხადა პოლკოვნიკმა—„მე თანაბრად ვეკუთვნი ყველა რესპუბლიკებს ამიერ-კავკასიაში. ჩემი მიზანია—ავაცილო ერთაშორის შეტაკება ამიერ-კავკასიაში".

ბატონ ჰასკელის განცხადების დეტალებიდან ირკვევა, რომ აზერბაიჯანი უსამართლოდ დაუსახავთ არარატის მმართველებს აგრესიულ თავდამსხმელის როლში, სომხეთის შემავიწროებლად და სომხურ ტერიტორიის ძალად დამპყრობად: ყველაზე სადავო საკითხი სომხეთსა და აზერბაიჯანის შორის არის უმდიდრეს კუთხის—ყარაბახის საკითხი და ამის შესახებ აი რა უთქვამს პოლკოვნიკ ჰასკელს აზერბაიჯანის მთავრობაში: „...აუცილებელია, რომ ყარაბახი და ზანგეზური საბოლოოდ გადავიდეს აზერბაიჯანის მფლობელობაში და რაც შეეხება ნახიჩევანს, შარურს და დარალაგეზს—ისინი გამოცხადდებიან ნეიტრალურ ზონად"... ქვეყანა გამოაყრუეს სომხებმა აღნიშნულ პროვინციების გამო, ვის არ ემუდარებოდნენ შველას „სომხეთის ცეტადილის" დასახსნელად, მაგრამ თვით სომხეთისათვის საგანგებოდ გამოგზავნილი კომისარი ამ კუთხეებს აზერბაიჯანის კუთვნილებად სცნობს და სომხეთის პრეტენზიებს, მაშასადამე, უსაფუძვლოდ.

ჩვენ ყოველთვის იმ აზრისა ვიყავით, რომ ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკათა შორის სადავო საკითხები და მით უმეტეს სახელმწიფო საზღვრების ამოხაზვისა შეთანხმებით გადაჭრილიყო, მაგრამ ეს არ მოხერხდა ამ ხნობამდე მორიგებით. პირიქით, ახალ და სუსტმა სახელმწიფოებმა ბევრი სისხლი შეალიეს ამ გადაკვანძულ საკითხის გადაწყვეტას, ხოლო დღესაც გამოურკვეველია ამ სახელმწიფოთა მტკიცე მიჯნა და საზღვრები. როგორც ჩანს ანტანტი მოწადინებულია საზავო კონგრესის გადაწყვეტილებამდე საც მოაგვაროს დროებით მაინც საზღვრების საკითხი სამართლიან პრინციპით და პოლკოვნიკი ჰასკელის ცდაც ამის სწორი თავდებია. იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ ამიერ-კავკასიის სახელმწიფოთა საკითხები შეთანხმების სახელმწიფოთა პასუხისმგებელ წარმომადგენლებში შესაფერ გამოძახილს ჰპოვებენ და „გადახლართული გორდიის კვანძი" ეხლა მაინც ეღირსება გადაჭრას!

კომისარ ჰასკელის აზერბაიჯანში ჩასვლა და მისი ოფიციალური განცხადებანი ეჭვს არ ჰბადებენ იმაში, რომ პარიზის კონგრესს ამიერ-კავკასიის ახლად წარმოშობილ, თუ აღდგენილ სახელმწიფოთა საკითხის გადაწყვეტა დიდ პოლიტიკურ აქტად მიუჩნევია და კონგრესისა და სახელმწიფოთა ნდობით აღჭურვილ საგანგებოდ დანიშნულ პირებს ავალებენ აქ, ადგილობრივ შეისწავლონ საქმის ვითარება და ობიექტიურ მასალით წარსდგენენ საერთაშორისო ორგანოს წინაშე.

ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკათა საერთაშორისო პოლიტიკაში ახალი ხანა იწყება და დიდი ნიშნებია იმისა, რომ ანტანტის ყურადღებით და დახმარებით ვძლევთ წინ აღმართულ დაბრკოლებებს...

სომხური პრესა

„ნორ აშხატავორი" (№ 180) ჩვენი შენიშვნების საპასუხოდ („საქართველოს" მე-186 ნომერში „ჰასკელი და სომხეთი" მეთაურის გამო) მოუთავსებია შემდეგი კომენტარია:

„საინტერესოა შეკითხვა გაზეთისა თუ ვინ იცავდა ისტორიულ დიდ საქართველოს ბამბაკამდე და სევანქამდე (გოქჩის ტბა) და ვინ მოითხოვდა მახვილით მათ დაჭერას? „საქართველოს" იდეოლოგები თუ დაშნაკელები?" სომხის მშრომელი ხალხი მუდამ ყოფილა სამართლიან მოთხოვნილებაზე დ. რჩება აქამდე იმავე თვალსაზრისზე და გარეშე ძალების საშუალებით ძალადობით არ ახორციელებს თავის იმპერიალისტურ სიზმრებს, როგორც ამას ჩვეული არიან „საქართველოს" ხელმძღვანელები"...

იმპერიალისტურ სიზმრებით უსათუოდ შეპყრობილი არიან ისინი, ვინც ლამობს მომკას იქ, სადაც არასოდეს უთესია... „ნორ-აშხატავორი" გვიკიჟინებს, რომ ჩვენ ვიცავდით საქართველოს ისტორიულ საზღვრებს, ხოლო საჭიროდ მიგვაჩნია განუცხადოთ გაზეთს, რომ შეგნებული ქართველობა დღესაც იზიარებს ამ თვალსაზრისს. „აშხატავორს" შეუძლიან იმპერიალიზმათ ჩასთვალოს ეს მოვლენა, მაგრამ მაშინ რა სახელი უწოდოთ დაშნაკელების ოთხივ კუთხით გაწევას სხვის მიწა-წყალზე?!

საეკლესიო წრეებში

(მორწმუნეთა წრ. ხ. მოხსენების გამო)

ეს ერთი ხანია ჩვენი სასულიერო წოდების განსაზღვრული ნაწილი სასტიკ ოპოზიციაში ჩაუდგა ცენტრალურ საეკლესიო დაწესებულებებს და... თვით კათალიკოზსაც. უკმაყოფილო ელემენტს არაფერი მოსწონს საქართველოს განახლებულ ეკლესიის ყოფა ცხოვრებაში და ზოგი მათგანი ხმამაღლა გაიძახის „ეგზარხოსების დროის" უმჯობესობაზე ეხლანდელთან შედარებით.

ცნობილია, სამწუხაროდ, რომ არც ერთი ქართულ საზოგადოებრივ წრეში არასდროს ისე უსვავსად არ უჩენია თავი პირად ინტერესებს, გაუტანლობას, მოშურნეობას, შეტიჩრობას, როგორც სასულიერო უწყებაში. პათოლოგიურმა მოვლენამ ყოველივე მოლოდინს გადააჭარბა უკანასკნელ წლებში, როდესაც ქართველობას თავისუფლად ამოსუნთქვის შეძლება მიეცა. ნაცვლად იმისა, რომ გრძელი ხანაში, სოლიდარული მოქმედებით ხელი შეგვეწყო საქვეყნო საქმის ... დაგვერგვინებისათვის და აღდგენილ სახელმწიფოს აქტიურ წევრებად გამოსულიყავით, ჩვენში ბევრმა განახლება და განთავისუფლება ეგოისტური მიზნებისათვის გამოიყენა და საეკლესიო საქციელით საკმაოდ გამოამჟღავნა თავისი ზნეობრივი „სიუხვე". სასულიერო წოდების ერთ ნაწილს უკვალოქმნილი „პრიორიტეტი" ეკუთვნის საზოგადოების უმეტესობის საწინააღმდეგო მოქმედებაში.

ჩვენ არ შევუდგებით აქ ამ უგვანო მოვლენის „დასაბამის" გამოკვლევას:

უკანასკნელი ცნობები

ბათუმის მაჰმადიანთა ყრილობამ დაადგინა, რომ ბათუმის ოლქი საქართველოს შეუერთდეს.

იტალიის ჯარმა ფიუმე დასტოვა.

ჰუნგრეთში სამინისტრო კრიზისი გრძელდება.

საზავო კონგრესზე ტიტონიმ მოითხოვა, რომ იტალიას გადაეცეს დაპყრობილ ოლქებში იმ შენობათა უფლებები, რომლის გეგმები ავსტრიელ ინჟენრებს უკვე შედგენილი ჰქონდათ.

ამერიკული პრესა იუწყება, რომ შეერთებული შტატები მექსიკის საკითხის გადაწყვეტაში ჩარევას აპირებს.

ელზასში ფრანგ ჯარის კაცთა და გერმანულ ენაზე მოლაპარაკე მცხოვრებთა შორის შატაკებანი გრძელდება.

ბუდაპეშტში ანტისემიტური მანიფესტაციები მოხდა.

უამისოდაც ყველასათვის აშკარაა, რომ ის ჯგუფი სამღვდელოებისა, რომელსაც „თავის ქამანჩაზე" ახტუნებს ორიოდე მოუსვენარი ინტრიგანი და რომელიც ოდესმ საზოგადოებრივ საქმეს დაშორებული ყოფილა და არც საკმაო უნარი და ნიჭი შესწევნია ამისთვის, სისტემატიურად ეწინააღმდეგებოდა ყველა იმ პირთ და დაწესებულებათ, რომელნიც ამა თუ იმ დროს მოღვაწეობდნენ ეკლესიის სასარგებლოდ და დავალებით.

საზოგადოების სხვა წრეებში ასეთი ჯურის ხალხი როდესაც რწმუნდება თავის უვარგისობაში და „მიუღებლობაში" მშვიდათ განაგრძობს მიჩნეულ სფეროში მუშაობას: არც ყვირილია და არც ბობოქრობა! სამღვდელოებაში კი სრულიად საწინააღმდეგოა: აქ ყველაზე მეტს ის გაჰკივის, ვისაც ყველაზე ნაკლებად უჯირებენ და ვინც ყოველს ჟამს ზიზღავი ყოფილა თანამოძმეებთანაც და უცხოებთანაც!..

კათალიკოზ კირიონ მე 2-ის განსვენების შემდგომ სამღვდელოების ერთმა ჯგუფმა კამპანია ასტეხა მთელი საეკლესიო მართველობის წინააღმდეგ და თავდავიწყებამდე მიიყვანა იგი უწმიდესი ლეონიდის კათალიკოზად ხარისხში აყვანის დროს. ამ დღიდან დაწყებული ხსენებულ ჯგუფს ალარაფერი მოსწონს ქართულ ეკლესიასა და მის დაწესებულებებში... ჯერ ხნობით ეს ჯგუფი და მისი „მეთაურნი" კმაყოფილდებოდნენ, ასე ვთქვათ, შინაგან ბრძოლით და საკათალიკოზოს დაწესებულებებში „ოპოზიციის" სული შეჰქონდათ, მაგრამ უწყებაში „მხილებას" ვერ დაუკმაყოფილებია ბოლომა მოწოლილი „ოპოზიციონერები" და საზოგადოების საყურადღებოდ გაჰხადეს საეკლესიო ცხოვრების ზოგიერთი სპეციალური საკითხები.

რედაქციას მოუვიდა ასლი საკათალიკოზო საბჭოს სახელზე „მოხსენებისა", რასაც ხელს აწერს „მორწმუნეთა ერთი წრე". „მოხსენება" თავიდან ბოლომდის ისეა შთაბეჭდილებას სტოვებს, რომ ცხადათ შერყეულის, ან მაწიაკის ნამუშევარს უფრო წააგავს, ვიდრე დოკუმენტს, რომელიც საეკლესიო უზენაეს ორგანოს ეგზავნება მორწმუნეთა წრიდან! აბდაუბდაში ერთმანეთშიგათქვეფილია ათასი მომენტი ერთი მეორისაგან დაშორებული და შეუკავშირებელი. გარდა ამისა, რომ „მოხსენებას" ნამცეცი აზროვნების ამუშავებისა არ ატყვია, მას პირადული, ინტრიგული ხასიათი აქვს და მის ავტორებისათვის აბეზარ გვარებს უფრო მეტი ალაგი უჭირავს, ვიდრე საქმ წინადადებს.. ეკლესია კვდება თქვენს ხელში, მიჰმართავს „მორწმუნეთა ერთი წრე" კათალიკოზს და ამის დასამტკიცებლად მოჰყავთ ორიოდე საცოდავი მაგალითი... სწორედ საწინააღმდეგო ფაქტების დასამოწმებელი. ვაი ხალხშიო!.. ეუბნებიან „მორწმუნენი" კათალიკოზს, მოგვბეზრდა და შეგვეზიზღა (!) თქვენი „შესხმათა" კითხვაო,— გაიძახიან „მოხსენების" უშვერი ავტორები!!! ინგლისის უსაშინელეს ბედლამში არ დაიწერება ასეთი სინიდის გამოფიტული სიტყვები!

ამ დოკუმენტს მხოლოდ საკათალიკოზო საბჭოს კი არ ურდგენენ ეკლესიისათვის „თავშემაკივარნი": „სულ ერთია ამისი ასლი ბევრი დარიგდება საქართველოში", ემუქრებიან საბჭოს „მორწმუნენი" და ჩვენ ვიცით, რომ ამ სიკეთეს ბლომად განაპნევენ ქართველ ხალხში ესენი; მაგრამ ისიც ვიცით, რომ წამკითხველნი ზიზღით გადაისვრიან ჭუჭყიან ფურცლებს და დამწუხრდებიან, რომ მისი ავტორები მორწმუნეთა წრეში ირიცხებიან...

ბათუმის ყრილობა

(საკ. კორესპ.)

ბათომი 29 აგვისტო.

ბათომის ოლქის წარმომადგენლების უმრავლესობა უკვე ჩამოვიდა. შორეულ კუთხეების წარმომადგენლებმა უამინდობის გამო ვერ მოასწრეს ჩამოსვლა. ხვალ ყველანი მოიყრიან თავს. კვირას გაიხსნება სრული კრება. დღეს დილით და საღამოთი მოხდა წინასწარი თათბირი. ხვალაც გაგრძელდება წინასწარი მზადება. ჩამოსულნი რწმუნებულნი დიდათ დაინტერესებულნი არიან ყრილობით და მისი მუშაობით ყრილობას 180 კაცამდე დაესწრება.

ქართველი ეგზარქები და სიონიზმი

(დეპეშა)

ქუთაისის მთელმა ქართველ ებრაელობამ მარიამობისთვის 30 ს კრებაზე მოისმინა რა დამფუძნებელი კრების წევრის მ. დავარაშვილის მოხსენება საქართველოს დამფუძნებელი კრების წასული მუშაობის შესახებ, დაადგინა მხურვალე გულწრფელობით მიესალმოს განთავისუფლებულ საქართველოს სუვერენულ უფლებათა გამომხატველ ორგანოს და უსურვებს მას, რომ გაორკეცებული ენერგიით განაგრძოს და დააგვირგვინებინოს ჩვენი საერთო კუთხის აღორძინების საქმე.

ამასთანავე იქონია რა მსჯელობა ჩვენში ახლად გამოჩენილ ორიოდე ყმაწვილს სიონისტთა თავხედ გამოსვლებზე, თავიანთ პროვოკაციული ფურცლებით, კრება სავსებით იმედოვნებს, რომ, როგორც მთავრობა, აგრეთვე დამფუძნებელი კრება, სათანადო პასუხით შეხვდება ამ ჩვენში უნიადაგო და უსუსურ ფანტაზიორებს.

კრების თავმჯდომარე შალომ თავდიდიშვილი. მდივანი შ. ჩიკვაშვილი.

სამუსლ. საქარ. წარმომადგენელთა ყრილობა ბათუმში

კვირას, აგვისტოს 31-ს 4 ს. და 12 წ. ოფიციალურათ გაიხსნა სამუსლიმანო საქართველოს დელეგატთა ყრილობა სამუსლიმანო საქართველოს განმათავისუფლებელ კომიტეტის თავმჯდომარის მამედ ბეგ აბაშიძის თავმჯდომარეობით. სხდომას დაესწრო 100 დე რწმუნებული და წარმომადგენლები დამფუძნებელი კრების, საქართველოს კონსული, აზერბაიჯანის, სომხეთის და სპარსეთის კონსულები და დაწესებულებათა წარმომადგენლები. თავმჯდომარეთ არჩეულ იქმნა მამედ ბეგ აბაშიძე.

კრებამ ერთხმად მიიღო შემდეგი რეზოლიუცია:

„ბათუმის ოლქის მუსლიმან ქართველთა წარმომადგენლები, შეკრებილნი ქალ. ბათუმში, რიცხვით 100 კაცი 1919 წ. აგვისტოს 31-სა, კვირას, ცხადვყოფთ ერთხმად ღვთისა და ქვეყნის წინაშე

1. ბათუმის ოლქის მკვიდრნი სარწმუნოებით მუსულმანები, ისტორიით, სისხლით და ხორცით, ენით, კულტურით და ადათებით ქართველები ვართ, მუსლიმანი ქართველები და ტერიტორიალურად და ეკონომიურად ყოველთვის ჩვენი მხარე დედა სამშობლოს საქართველოს განუყრელს ნაწილს შეადგენდა.

2. ბათუმის ოლქის აწინდელი მდგომარეობა აუტანელ პირობებში აყენებს მთელ ხალხს, ართმევს მართვა გამგეობაში მონაწილეობის მიღების უფლებას და საშუალებას, აძლიერებს უპასუხისმგებლობის ჯგუფების პოლიტიკურ თარეშს და ხელს უწყობს მშვიდობიანობის და კეთილ განწყობილების დამრღვეველ ელემენტთა ბოროტ განზრახულებას ამის გამო შეუძლებელია მშვიდობიანი ცხოვრება.

3. ბათუმის ოლქის მკვიდრთა პოლიტიკური, ეკონომიური და კულტურული საჭიროებანი, აგრეთვე ამიერკავკასიის ყველა ერის ინტერესი და ურთი ერთ შორის კეთილ მეზობლური განწყობილება და დიდ სახელმწიფოთა ღირსება თხოულობს რომ ბოლო მოეღოს ოლქის დღევანდელ მდგომარეობას, სახელმწიფოებრივი წესიერება დამყარდეს და ხალხმა მშვიდობიანი კეთილ დღეობითი ცხოვრება მოიპოვოს.

4. ვინაიდან ეს შესაძლებელია მხოლოდ მუსლიმან ქართველების განთავისუფლებით და საქართველოს რესპუბლიკასთან შეერთებით, ამიტომ გამოვსთქვამს შეურყეველ ნებას ყოფნის და მტკიცე გადაწყვეტილებას.

ამიერიდან და სამარადისოდ ბათუმი და ბათომის ოლქი შეუერთდეს თავის ბუნებრივ სამშობლოს საქართველოს რესპუბლიკას სამუსლიმანო საქართველოს ფართო ავტონომიის ნიადაგზე და ამ ავტონომიის ფარგლებში ეროვნულ უმცირესობათ მიენიჭოთ ჩვენთან თანასწორი პოლიტიკური და მოქალაქობრივი უფლება.

5. დადგენილება ესე ეცნობოს პარიზის საზავო კონფერენციას და ეთხოვოს საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობას მიიღოს ყოველივე ზომა ჩვენი დადგენილების განსახორციელებლად."

ქრონიკა

მიხახალმზეის დეპეშა. თიანეთის რაიონის სახალხო გვარდიის 1 კონფერენციისგან მთავრობის თავმჯდომარემ შემდეგი ხასიათის დეპეშა მიიღო: „თიანეთის რაიონის სახალხო გვარდიელთა 1-ლი კონფერენცია მხურვალე სალამს გიძლვნის თქვენ, და ფიცსა სდებს რომ მტკიცედ დაიცავს საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის დამოუკიდებლობას".

კომისარ მიქაბერიძის დათხოვნა. თბილისის ქალაქის თავის ბრძანებით სამსახურიდან დაითხოვეს მეორე უბნის კომისარი მიქაბერიძე.

კომისარის თანაშემწის დათხოვნა. მილიციის უფროსის ბრძანებით სამსახურიდან დაითხოვეს მე-2-რე უბნის კომისარის თანაშემწე აკობარდია.

ერობაში

სკოლების გახსნა თბილისის გარე-უბნის ერობა ხსნის თავის უბანში 4 სკოლას, რომელთათვის ბინები უკვე მზად აქვს.

ქარხნისა და წისქვილის გახსნა თბილისის გარე უბნის ერობა მოკლე ხანში ს. დიღომში მოაწყობს შესანახ პამიდორის დამამზადებელ ქარხანას. განზრახვა აქვს აგრეთვე ამ მოკლე ხანში მტკვარზე წისქვილი მოაწყოს.

ქუთაისის სამაზრო ერობის გამგეობა ამით აცხადებს, რომ მას ესაჭიროება სტატისტიკური განყოფილების გამგე, მსურველმა უნდა გამოაგზავნოს განათლების ცენზი და (ავტობიოგრაფია) ქუთაისის სამაზრო ერობაში გამგეობის მ. გ ვაშელის სახელზე ერთი კვირის განმავლობაში. პირობები სამსახურისა: თვიური ჯამაგირ 2000 მ. და დღიური.

ბოროტ-მოქმედებანი.

ქურდობა 28 აგვისტოს, კალოუბნის ქუჩაზე მცხოვრებ ტოლიკამ, მილიციაში განაცხადა, რომ მას ამ დღეებში 6,000 მანეთის სხვა და სხვა ნივთები მოჰპარეს. მილიციამ ეჭვით შეიპყრო ალექსანდრე ვალიშევსკი.

ქურდობა 28 აგვისტოს სან მარტინის ქუჩაზე მცხოვრებ ვასაკ-ლორისმელიქ-კალანტაროვის ბინიდან ბოროტ-გამზრახველებმა 30,000 მან. სხ. და სხ. ნივთები მოიპარეს.

პროვინციის ცხოვრება

რაჭა

თავდასხმა. ქუთაისის ოლქის სასამართლოს პროკურორი იუსტიციის მინისტრსატყობინებს, რომ 24 მარიამობისთვეს, რაჭის გზაზე მუხლეს ხიდთან ეტლით მიმავალ მგზავრებს თავს დაესხა 4 ჩალთა ბიჭი და სატყვიამფრქვევე აბლიკი, გაძარცვეს მგზავრები. გაიტაცეს: ფულად 120 000 მან. აგრეთვე რამოდენიმე ცხენი და თანაც 1 მგზავრთაგანი. მილიცია ყაჩაღებს დაედევნა, მაგრამ ვერას გახდა.

ყაჩაღი ჰელიძის დატუსაღება. ოზურგეთის სახალხო გვარდიის შტაბმა დაატუსაღა ყაჩაღი ჰელიძე. უკანასკნელის საქმე შინაგან საქმეთა სამინისტროს გადაეცა.

საქართველოს ტრანსპორტო საზოგადოებაში

საქართველოს სატრანსპორტო საზოგადოების გამგეობამ უკვე მიაწერა ხელი მთავრობასთან ხელშეკრულებას, რომლის ძალითაც საზოგადოების ხელში გადადის თბილისის და ფოთის დიდი მექანიკური სახელოსნოები, ავტომობილები, გემები და სხ. საზოგადოების საძიებო და ობლიგაციური თანხა არის 108 (ას რვა) მილიონი მანეთი, ასე რომ საქართველოში ეს საზოგადოება ყველაზე დიდია. მან უნდა მოაწყოს ავტომობილებით მიმოსვლა საქართველოს ყველა გზატკეცილებზე, განავითაროს კომერციული ფლოტი შავ ზღვაზედ და აგრეთვე მოაწყოს დაზღვევის საქმე საქართველოში. საზოგადოების სათავეში ჩადგა ცნობილი მოღვაწე აკაკი ხოშტარია, რომელიც მალე მიემგზავრება საზღვარგარედ, საზოგადოებისათვის ახალი გემების შესაძენად. გამგეობის წევრებად არჩეული იქმნენ: აკ. ხოშტარია, ილია ჩიქოვანი, გიორგი ფურცხვანიძე, ვას. არდიშვილი, დავით გურამიშვილი და ივანე ჯაფარიძე. მათ კანდიდატებად: ი. ფანცხავა, გიორგი ანდრონიკაშვილი და ალ. ქორქია. სარევიზიო კომისიის წევრებად აირჩიეს პართენ გოთუა, გიორგი ყაზბეგი, პროფ. ჩიქოვანი, ვახტანგ ჟორდანია, ივ. მაისურაძე, ვასილ დუმბაძე. მათ კანდიდატებად: გ. გაბაშვილი, გრ. ბუბუტეიშვილი, ივანე ანდრონიკაშვილი, ნ. ლეჟავა, ივ. ბერიძე, ვას. კაკაბაძე.

საზოგადოების გამგეობა იმყოფება — სერგის ქ. № 8. სადაც წინათ გზათა სამმართველო იყო. ყველა აქციონერებმა მეორე ხედრი ფული თითო აქციაზე ხუთი თუმანი უნდა შემოიტანონ 10—15 სექტემბერში სამეურნეო ბანკის კასაში.

ექიმთა საყურადღებოდ

ექიმთა კავშირის გამგეობა საავადმყოფო ინსტიტუტის უმცროს ორდინატორების არჩევის დროს ხელმძღვანელობდა სამის პრინციპით: 1. კანდიდატს უნდა სცოდნოდა ქართული ენა. 2. კანდიდატს არ უნდა ჰქონოდა დიდი სტაჟი. 3. კანდიდატს დიპლომი უნდა მიეღო 1914 წლამდე. 1914—19 წ. დიპლომიანებს კი ექიმთა კავშირის გამგეობამ არა სცნო ღირსად ამ თანამდებობისა.

საზოგადოდ მიღებულია, რომ უმცროს ორდინატორებად ირჩევენ გამოუცდელ უსტაჟო ექიმებს; 1915—19 წლის დიპლომიანი ექიმები კი საუბედუროდ წლობით ჰსწავლობდნენ უმაღლეს სასწავლებელში არა ნორმალურ პირობებში და ესწავლებინათ და მათ უმეტეს კანდიდატები ამ წრიდან უნდა არჩეული ყოფილიყვნენ. გამგეობის ასეთი ხაზი ჯი 1915—19 წლ. ექიმებს შუა წყლში ჰყრის. დღეს ექიმთა კრებაა, ერობის სადგომში. საჭიროა ექიმებმა ამ გარემოებას ყურადღება მიაქციონ. 1915—19 წლ. ექიმებმა კი უნდა პროტესტი განუცხადონ კავშირის გამგეობას ამისთანა დადგენილებას, ეს დადგენილება უეჭველად გადასინჯული უნდა იყოს, და კანდიდატების დასახელება ახალ კომისიას მიენდოს.

ექვთიმე ვაშაკიძის ხსოვნას

29 მარიამობისთვეს, ქართველ მუშათა ლიტერატორთა ოჯახს გამოაკლდა ერთი საუკეთესო სახალხო მუშაკი. აღარა გვყავს ჩვენი ტკბილი მოსაუბრე, მომღიმარი ექვთიმე, რომლის სიტყვა და კალამი ხალხის გულში იყო ჩაქსოვილი. იგი დაიღალა და დაიქანცა სახალხო საქმის კეთებაში. ვერ ეღირსა იდეალების განხორციელებას ეს და თავის სათაყვანო საქართველოს საადმინისტრაციო საქმეში თავისი წვლილის შეტანას. ამ პატარა სიცხეში ჩვენს სკოლებს იგი უმადლოდ დაძირავს სახელო „სასკოლო მეგზურნას," რომლის დამთავრება — ჩვენს პედაგოგიკას დიდ სასახურს გაუწევდა.

დაობლდა თბილისის სკოლები და დაწესებულებანი, სადაც ის მუშაობდა. ღარიბია ხალხს მოაკლდა უანგარო მუშაკი, რომელმაც ამ 23 წლის ადრე გაავლო კვალი ჩვენს საზოგადოებაში, თავისი მოღვაწეობით. განსვენებულმა დაამთავრა თუ არა მოსკოვის სამედიცინო უნივერსიტეტი, მაშინვე მიზნად დაისახა სოფლად გამეფებულ ცრუ ექიმობას შებრძოლებოდა. სოფლის ექიმის პარეზზე ის იყო პირველი ექიმი ქვეყნის ოჯახებში, რომელიც სცდილობდა სოფლად განათლებული მკურნალობა დაენერგებინა. ამისათვის მის ინიციატივით დაარსებულია ს. დიდი ჯიხაისში საუკეთესო ქსენონი და აფთიაქი, რომლის საპატიო მზრუნველი ნებაყოფილობით იყო. დიდ ხანს ექიმობა ერთგულად თავის სამშობლო მიდამოში, სადაც ხალხი სიყვარულით იგონებს მას. ნამდვილ სახელოვნების მოსახლეობის ექიმად გაუძლო ის ღარიბის და ქვრივ-ობლის ექიმი იყო. მისი მიზანი იყო საქართველოს ყველა კუთხეებში ემსახურა და ხალხის ზნე ჩვეულება შეესწავლა. ამით არის ნება ის, რომ ხშირად სამსახურს იცვლიდა და სხვა და სხვა კუთხეებში ბინადრობდა. მანიას ექიმად მ ღვაწლობა წყნარი და ჩუმი იყო. ცდილობდა რომ დაეცილებინა დიდ ნაშრომს, დაუღალავად ხალხს ჩვეულებებზე პატარ ენერგიის თვალს ზრდისთ. საწერტილო პარეზზე სწუდ ნაშრომის დროიდან თავ ნაშრომი მოღვაწეობდა ყველა ჩვენ პერიოდულ გამოცემებში ჟურნალ „კვალიდან" და წყვეტილი დღევანდელ გაზ. „საქართველომდე". ხშირად სწერდა ადგილობრივ რუსულ და სატახტო გაზეთებშიაც.

ი. ქ.

სომხეთი

ერევანი. მარიამობისთვის 28.

(სომხ. დეპ. სააგ.)

ფულის ნიშნები

სომხეთის მთავრობამ საფრანგეთს შეუკვეთა ფულის ნიშნების დამზადება. ნიშნები მზად იქნება ამ ღრო თვეში. რომ ფულის ნიშნების სიმცირე შესაწყვეტი არ მოხდეს მთავრობამ გადაწყვიტა გამოუშვას ასი მილიონის „ჩეკი", რომელსაც უზრუნველყოფს რესპუბლიკის მთელი ქონება და რუსეთის სახელმწიფო ბანკის ერევნის განყოფილებით „ჩეკების" მიღება სავალდებულოა სომხეთის რესპუბლიკაში ისე როგორც სხვა ფულისა.

საქონელი სომხეთისათვის

ათ მილიონიან ვალში, რომელიც პარიზის საზავო დელეგაციამ აიღო, ბათუმში ჩამოვიდა ამერიკიდან 150 ათასი ფუთი საქონელი პური და ორი გემი ფქვილი სომხეთისათვის.

ბათუმში ეწყობა სანიტარია სომხეთის საქონლის ექსპორტის მოსაწყობად. ფიქრობენ რომ ეს ახალ ბონების ღირებულებას აწევს.

საზღვარგარეთის კორესპონდენციები

სომხეთში საზღვარ-გარეთიდან კორესპონდენციების მოწოდება უკვე მოეწყო.

ახალი სასწავლებლები

ერევანში გაიხსნა ექვსკლასიანი სამასწავლებლო სემინარია. დირექტორად აირჩიეს ტერ-ასლანოვი დანიშნეს.

მთავრობა ხსნის აგრეთვე 6 კლასიან რუსულ სკოლას.

მოწოდება სომხის ახალგაზრდობას

ყარსის ქალაქის თავი ნიკრატიანმა მოწოდებით მიმართა სომეხ ახალგაზრდობას, რომელშიც სხვათა შორის, ნათქვამია: „ყარსის ოლქში ყაჩაღ ქურთების ბრბოები გამოჩნდნენ—სომეხ ახალგაზრდობას ურჩევს დაუყოვნებლივ ჯარში შევიდნენ.

საქართველოს მისია სომხეთში

ერევანში ჩავიდა საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენელი გენ. მახარაძე და სამხედრო წარმომადგენელი გენ. ყარალაშვილი. წარმომადგენლებმა ინახულეს უმაღლესი წარმომადგენელი პასკელი და სომხეთის მთავრობა.

ყარაბაღის სომეხთა ყრილობის აზერბაიჯანის მთავრობასთან შეთანხმება

ყარაბაღის მთიან ნაწილის სომხობას მარიამობისთვის 15 ს მოხდარ ყრილობაზე შეუთანხმებიათ ხელშეკრულება აზერბაიჯანის მთავრობისათვის წარუდგენ და პირობები, რომელიც შესდგება 26 მუხლი აგან, მოგვყავს ამ ხელშეკრულობიდან შემდეგი საგულისხმიერო მუხლები.

2. ყარაბაღის მაზრების — შუშის, ჯევანშირის და ჯაბრაილის სომხები დროებით დარჩებიან აზერბაიჯანის რესპუბლიკის საზღვრებში.

3. ზემოხსენებული მაზრები იმყოფებიან ყარაბაღის გენერალ-გუბერნატორისაგან, როგორც ადმინისტრაციული განსაკუთრებული ერთეული და სომხებთა მთიელ ორგანიზაციის მმართველობა უნდა შესდგეს სომხებისგან იმ პირობით, რომ ამ ნაწილებში მიეცეთ ფართო უმცირესობის უფლებანი.

3. ყარაბაღის მთიულ ნაწილის ადმინისტრაციის თანამდებობებზე ინიშნებიან მხოლოდ ისეთი პირნი, რომლებიც ნ ჩვენგან შერჩეულნი იქნებიან სომეხთა საბჭოს წევრთა წინადადებით.

4. ყარაბაღის გენერალ-გუბერნატორთან არსდება საბჭო 6 წევრისაგან, რომელთაგან სამი სომეხი უნდა იყოს.

7. საერთაშორისო ხასიათის ყველა დაწყებითი საკითხები ვერ შესძლებენ გ ტარდნენ ცხოვრებაში, თუ არ განიხილავენ საბჭოს მიერ.

8. საბჭოს შენიშვნების და გენერალ-გუბერნატორის ადმინისტრაციულ საკითხებში აქვს ინიციატივის უფლება.

9. საბჭოს უფლება აქვს კონტროლი გაუწიოს გენერალ-გუბერნატორის ადმინისტრაციის მუშაობაში.

12. ყარაბაღის სომხობა სარგებლობს კულტურულ თვითგამორკვევით.

14. აზერბაიჯანის მთავრობა კანტროლს უწევს სომხეთის ეროვნულ საბჭოს მუშაობას სომეხ რწმუნებულთა საშუალებით.

15. სამხედრო ნაწილები იდგებიან ხანკენდში და შუშაში.

16. სამხედრო ნაწილების ყველა მოძრაობა ყარაბაღის მთიულ ნაწილებისკენ—შუშის, ჯიბრაილის და ჯევანშირის მაზრებში, სადაც ცხოვრობენ სომხები, შეიძლება საბჭოს წევრების ორი მეტამედის თანახმობით.

17. პოლიტიკურ კრებებისთვის არც ერთი სული არ უნდა იქმნეს განდევნილი არც სასამართლოს და არც ადმინისტრატიული წესით.

18 ყველა სომეხი, რომელიც კი პოლიტიკურ მიზეზით იძულებული იყო წასულიყო ყარაბაღიდან, შეუძლიან დაბრუნდნენ თავის ადგილას.

19. შერჩეულ უნდა იქმნეს სომეხ თათართა მოსახლეობის განიარაღება ამ საკითხის გადაჭრამდე საზავო კონფერენციაში.

20. აზერბაიჯანის რესპუბლიკის მთავრობა მატერიალურ და ზნეობრივ დახმარებას უწევს თათრის და სომხის დანგრეულ სოფლების აღდგენას.

21. საერთაშორისო და მოკიდებულ ლებების მოსაწესრიგებლად საბჭო იწვევს ადგილობრივი სომხებისა და თათრებისაგან ყრილობას.

დღემდე მომხდარ საერთაშორისო შეტევების გამო არვინ პასუხისმგებლობას არ მიეცემა.

25. ეს ხელშეკრულობა ძალაში შედის ყარაბაღის მეშვიდე ყრილობის მიერ მიღების წუთიდან.

26. ეს ხელშეკრულება დღეიდან რჩება ძალაში

პარტიები და პრესა ოსმალეთში

(საკუთ. კორესპ.)

კონსტანტინეპოლიდან 10 აგვისტოს თარიღით მიღებულ ცნობებით საერთო მდგომარეობა და სულიერი განწყობილება ოსმალეთის ერისა შემდეგია: ზავის ხელმოწერის შემდეგ „ედინენიე და პროგრესის" პარტია გარემოებათ ზედგავლენის ქვეშ დაიმალა და ერთი შეხედულობით ოსმალთა უმრავლესობა შეუერთდა „სოგლასიე და სვობოდა-"ს პარტიას ე. ი. იმ პარტიას, რომელნიც მოკავშირეთადმი მეგობრულ განწყობილებაშია. სხვა პარტიებს, რომელნიც მაშინ შესდგნენ უფრო მცირე გავლენა ჰქონდათ. ეხლა, ცხრა თვის ზავზე ხელის მოწერის შემდეგ ოსმალთა სულიერი განწყობილება. ძველ გერმანოფილ პარტია „ედინენიე და პროგრესი" სცენაზე იხრება. ამ უკანასკნელ პარტიას კი დღეს უმრავლესობის აზრით სამი მეოთხედი მთელ იმპერიის სამუსულმანო მხ ერებით ეკუთვნის, ხოლო რაც შეეხება პრესას, გარდა ერთი მთავრობის და ორი სხვა გაზეთის, მთელი ოსმალური პრესა ემსახურება „ედინენიე და პროგრესის" პარტიის ინტერესებს.

არაბეთის დამოუკიდებლობის გარშემო

არაბული გაზეთები დამასკში ერთხმად მოითხოვენ არაბეთის დამოუკიდებლობას, განუყოფელ არაბეთის შექმნას და უმცირესობის მოთხოვნილებათა სრულ უარყოფას. არაბთა შორის აზრთა დიდი სხვა და სხვაობაა: ერთნი მოითხოვენ სირიის დამოუკიდებლობას, განსაკუთრებით ჰეჯასისას; მეორენი აუცილებლად სთვლიან პროტექტორატის დაარსებას; მესამენი საჭიროდ სთვლიან, რომ სირია და ჰეჯასი ერთი პროტექტორატის ქვეშ იყვნენ და სხ. ერთი სიტყვით ერთი აზრი არ არსებობს გაზ. „მუკტაბას"-ის რედაქტორს სცემს იმისათვის რომ მან სირიაზე მოითხოვა ერთი დიდი სახელმწიფოს პროტექტორატი. გაზ. „ლისან ილ-არაბის" რედაქტორი 100 ლირით დაჯარიმეს და ეხლაც სამხედრო სამართალშია მიცემული.

პოლტავაში

ქალაქში ნორმალური ცხოვრება ჯერ არ დაწყებულა. სასურსათო, სანიტარული და სხვა საკითხები ჯერ მოგვარებული არ არის.

პურის ფასი 40 მანეთამდე აღწევს გირვანქა 100 მანეთზე მეტი ღირს შაქარი იაფი ღირს.

სათბობ მასალის უქონლობა ადგილობრივ მცხოვრებლებს იძულებულ ხდის რომ რესტორანებიდან და სადილოებიდან წამოიღონ სადილი.

ქალაქში მძვინვარებს შავი სნეული.

ოდესის ლაგის წინ

მარიამობისთვის 25-ს დილის 4 საათზე ინგლისელთა დიდი ფლოტილია მიუახლოვდა ლიუსტდორფს და დიდ ფონტანს. ჰიდროპლანების დაზვერვის შემდეგ გემებმა ყუმბარები ესროლეს რკინისგზის ახლოს სამხედრო საწყობებს. შემდეგ დილამდე მოხდა ქვეითი ჯარის გადასხმა, დილის 6 საათზე ინგლისელთა მოწინავე რაზმები ქალაქში შევიდნენ. მოსახლეობა დიდის აღფრთოვანებით ხვდებოდა ჯარს.

გემებზე ოდესიდან მიჰქონდათ მრავალი საქონელი.

ინგლისის ჯარი, რომელიც ოდესაში შევიდა, სალონიკიდან და კონსტანტინოპოლიდან არის ჩამოსული. მას შესცვლის კავკასიიდან მომავალი ინგლისის ჯარი.

ბოლშევიზმი ინგლისში

(მოკ. ცნობა)

ლონდონიდან მოსული ცნობით, სკოტლანდ იარდმა დაიჭირა მიწერ-მოწერა, საიდანაც სჩანს, რომ ქ. ახტომში მოწყობილი იყო ცენტრი ინგლისში ბოლშევიზმის გავრცელებისთვის.

ყირიმის დირექტორიის ლიკვიდაცია.

ბრძანებისა თანახმად დენიკინის ყირიმის მაჰმადიანთა დირექტორიის, როგორც არა კანონიერად შედგენილის, ლიკვიდაცია მოხდა. ამის შესახებ ბრძანებაში მოხალისეთა მთავარსარდალი ამბობს: „ვაპირობდა ვსთვლი მაჰმადიან მოსახლეობის დარწმუნებას, რომ ამ ორგანიზაციათა აღდგენასთან ერთად მე შეუდგები თქვენ მიერ არჩეულ წარმომადგენლებთან ერთად თქვენი სარწმუნოებრივი საქმეების გამგებლობის ახალ წესების შემუშავებას, რაც ავტონომიურ პრინციპზე დაეყრდნობა.

გენ. ბოსსას გარდაცვალება

„საქართველოს“ ცნობა.

(ინგ. მისიის დეპ.)

გენ. ბოსსა (ბოთი) ცნობილი 1900 წლ. ომების დროს გარდაიცვალა. ამის დროს ის ინგლისის ჯარში მსახურობდა და ცნობილი იყო როგორც კარგი დიპლომატი. ბოსსა პრეტორიაში გარდაიცვალა

პაპი ბენედიქტ XV საქართველოს შესახებ

კონსტანტინეპოლში მყოფმა პაპის ნუნციომ (ელჩმა) წერილობით მიმართა საქართველოს რესპუბლიკის იქაურ წარმომადგენელს, სადაც ის გამოსთქვამს რა პაპის სახელით მწუხარებას საქართველოს კათალიკოსის კირიონ II-ის გარდაცვალების გამო, სხვათა შორის, შემდეგს სწერს: „მე ბედნიერი ვარ რომ შესაძლებლობა მაქვს დაგარწმუნოთ თქვენ, რომ მისი უწმინდესობა პაპი თანაუგრძნობს თქვენი სამშობლოს საქმეს და მის მომავალს. ის გაუკეთებს ყველაფერს, რასაც ნებას მისცემს მას ღვთის განგება, რომ კეთილშობილმა ქართველმა ხალხმა, რისთვისაც ის მოუწოდებს მის ზეციურ კურთხევისათვის, განახორციელოს მთლიანად თავისი კანონიერი სამოქალაქო და რელიგიური სურვილები“.

(„ერი“)

ჰაეროპლან „გოლიათის“ ბედი

(ინგლ. რადიო)

16 აგვისტოს დაახლოვებით დილის 7 საათზე, „გოლიათი“ ... რამდენიმე ასი მეტრის სიშორეზე ძირს დაშვებულა. იქ ადგილობრივ მცხოვრებნი ძალიან ცოტანი არიან და მგზავრებს, რასაკვირველია, არც კი უფიქრიათ მოეხმარათ ..., რომელიც მათ თან ჰქონდათ ყველ შემთხვევისთვის. პირიქით, მათ კარგად შეხვდნენ. დაუყონებლივ შიკრიკი გაუგზავნიათ სანლუიში. შიკრიკი აგვ. 22 დაბრუნდა უკან. 6 დღეში გაიარა 340 მეტრის სიგრძე გზა და უკან დაბრუნდა რითაც მან ფეხით სიარულის ახალ რეკორდს მიაღწია. „გოლიათის“ მგზავრები ჯერჯერობით სანლუიში დარჩებიან ვიდრე საჭირო პროპელერს მოიტანენ: მაშინ „გოლიათ“-ს შეეძლება განაგრძოს მგზავრობა დაკარტში.

ბელგია და საფრანგეთი

(ინგ. რადიო)

ბელგიის საგარეო საქმეთა მინისტრი ემაუნა კლემანსოსა და პიშონს, ამ საკითხის შესახებ ჯერ არ არის არავითარი ოფიციალური ცნობა. ჰფიქრობენ, რომ საუბარი შეეხებოდა ეკონომიურ პრობლემებს და ლუქსემბურგის საკითხს, რომლითაც ძალიან არის დაინტერესებული როგორც საფრანგეთი, ისე ბელგია. ორივე სახელმწიფო სცდილობს, ეს საკითხი მალე გადასწყდეს და საფუძველი აქვთ იმედი ჰქონდეთ, რომ შეთანხმება მალე მოხდება.

გერმანიის-ახალშენების ბედი

(ინგ. რადიო)

საზავო კონფერენცია აპირებს გერმანიის ყველა ახალშენები აღმოსავლეთის აფრიკაში ინგლისს გადასცეს. მადლობის ნიშნით ინგლისი ბელგიას უთმობს აფრიკის ახალშენების უნაყოფიერეს ადგილს 3 მილიონი მცხოვრებლებით.

მოკავშირეთა მისიის ცნობები.

მარიამობისთვის 31.

ქვანახშირის კრიზისი.

ბერლინიდან მოსულ ცნობებით ქვანახშირის უქონლობის გამო მატარებელთა რიცხვი კიდევ მცირდება. სწრაფი მატარებლები, რომლებიც პირველ თიბათვიდან შესილეს, ამავე მიზეზით გერმანიის რკინისგზებზე უქმდება სასადილო ვაგონები და საწოლი ადგილები ვაგონებში.

სერბეთის კაბინეთი.

სერბეთის ყოფილი სახალხო განათლების მინისტრ დავიდოვიჩმა, რომელსაც დაევალა ახალ კაბინეთის შედგენა, განაცხადა, რომ მისი მიზანია კონცენტრაციული მთავრობის შექმნა. თუ ამას ვერ შესძლებს მაშინ კოალიციურ მთავრობას მაინც შექმნის, რომელშიც არ შეიყვანს რადიკალებს, მისი აზრით ასეთ კაბინეტს სკუპშჩინაში უმეტესობა ექნება დაუჯერს.

უზარმაზარი რადიო სადგური.

ბორდოს სანახებში ააშენეს უმაღლესი ტელეგრაფის უზარმაზარი სადგური. ახალი სადგური ეიფელის სადგურზე 5 ჯერ უძლიერესია, მისი ძალა 3 ჯერ მეტია ვიდრე ლიონის სადგურისა და 2 ჯერ აღემატება ნაუენის რადიო სადგურის ძალას. მის საჰაერო ტალღათა ტოკვა ვრცელდება 20.000 კილომეტრზე. ახალი სადგური დღეში 72.000 სიტყვის გადაცემას შესძლებს.

რუსი ტყვეები.

უმაღლესმა საბჭომ გადაწყვიტა რუსი სამხედრო ტყვეთა მდგომარეობა გერმანიაში და დაადგინა, რომ მიუხედავად, იმისა რომ მათი რუსეთში დაბრუნება ბოლშევიკურ ჯარს მხოლოდ გაზრდის, მაინც გერმანიაში მათი დატოვება შეუძლებელია. ტყვეები დაუყონებლივ უნდა გადასხან იქ სადაც ამას საფრანგეთის მთავრობა სცნობს საჭიროდ.

დეპეშები

(საქ. დეპეშ. სააგენტო)

მარიამობისთვის 30.

იტალია

შრომის საერთაშორისო გამოფენა

სააგენტოს ცნობით, რომში შესდგა 1920 წ. შრომის საერთაშორისო გამოფენის მომწყობი კომიტეტი.

გაფიცვის შეწყვეტა

შესწყდა სტამბის მუშათა გაფიცვა, რომელიც 50 დღეს გაგრძელდა.

ტარიფის შეცვლა

შესდგა განსაკუთრებული კომისია, რომელშიაც ტარიფის შეცვლა აქვს დაკისრებული.

იტალიის მოთხოვნილება

პარიზის კონფერენციაზე ტიტტონიმ მოითხოვა, რომ იტალიას გადაეცეს დაპყრობილი ოლქებში იმ შენობების ფულებიო, რომელთა გეგმები უკვე ჰქონდათ შედგენილი ავსტრიელ ინჟინერებს.

ხელშეკრულება ყოფილ ავსტრიის სახელმწიფოთა შორის

კონფერენციამ გამოარკვია, რომ ყოფილ ავსტრიის უნგრეთის ტერიტორიაზე შექმნილ სახელმწიფოთა შორის დადებული ხელშეკრულება, რომელსაც პოლიტიკური ხასიათი არ აქვს.

ავსტრიის ხელშეკრულობის პირობები

საზავო კონფერენციამ საბოლოოდ შეიმუშავა ავსტრიის საზავო ხელშეკრულობის პირობები ნავთსადგურების, წყლის და რკინის გზების შესახებ.

ხელშეკრულების დადასტურების ვადა.

„ეკო პარიზიენი“ ირწმუნება, რომ საზავო ხელშეკრულება სექტემბრის 10 მდე არ იქნება დადასტურებული.

იტალიის ჯარი ავსტრიაში.

ვენის გაზეთები აქებენ იტალიის ჯარის კაცებს, რომელნიც თავდაჭერილად იქცევიან.

არზრუმის ყრილობა.

სტამბოლიდან იუწყებიან, რომ ამას წინად არზრუმში მოხდა სეპარატისტების კონგრესი, რომელსაც მცირე აზიაში აჯანყების მომწყობი მუსტაფა ქემალ-ფაშა თავმჯდომარეობდა. კონგრესზე იმსჯელეს იმ ზომების შესახებ, რომელიც უნდა იქნეს მიღებული, თუ ოსმალეთის დაყოფა მოინდომეს.

იტალიის ჯარმა ფიუმე დასტოვა

იტალიის ჯარმა ფიუმე მიატოვა. მცხოვრებლებმა ჯარს ოვაციები გაუმართეს. იტალიის ჯარის მაგიერ შევა იმდენივე ჯარი ინგლისისა და საფრანგეთისა.

სამინისტროს კრიზისი უნგრეთში.

ციურიხიდან მოსულ ცნობების თანახმად, ბუდაპეშტში სამინისტრო კრიზისი გრძელდება. მოხდა მოკავშირეთა კომისიის სხდომა პარტიათა ლიდერების თანდასწრებით, რომლებმაც წინადადება მისცეს, საკითხის საბოლოოდ გადაწყვეტა მიენდოს 3 პირისაგან შემდგარ დელეგაციას, რომელშიაც შევა თითო წარმომადგენელი: მიწათმოქმედთაგან, მემამულეთაგან და მუშებისაგან.

იტალიის გემები შავ ზღვაზე.

ტრიენტინის საზღვაო საზოგადოებამ ამ დღეებში მიმოსვლის სამინისტროსაგან რამდენიმე გემი მიიღო, ისე რომ მოკლე ხანში მოეწყობა საზღვაო მიმოსვლა სტამბოლისა და შავ ზღვამდე, რაც ძალიან შეუწყობს ხელს ტრიესტის ვაჭრობას.

იტალია და პოლონეთი

რომიდან გუშინ ძღვენი სალამი და სურვილები გაეგზავნა პოლონეთს საჰაერო რიგით რომელიც 6 საათში გადაფრინდება პოლონეთში.

რომიდან იაპონიაში გადაფრენა

შანხაიში წავიდა გემი „ნაიტგიპ,“ ჰაეროპლანების ანგარის სრული მოწყობილებით, მასალით და სურსათით იმ მიზნით, რომ გზაში ხელი შეუწყოს რომიდან ტოკიოში გადაფრენას, რომელიც ახლო მომავალშია განზრახული. ეს გემი სპარსეთის ყურეზე გაივლის, გზა და გზა შანხაიმდე მოაწყობს პოსტებს ჰაეროპლანის დასაშვებად და მასალა სურსათის მისაწვდენად მფრინავთა სადგომებს მოაწყობს და მექანიკოსებს მოამზადებს.

იტალიის მიწადმოქმედთა საზოგადოებაში

იტალიის მიწის მოქმედთა საზოგადოებამ მთავრობას წარუდგინა პროექტი იმ ზომებისა, რომელიც საჭიროა იტალიაში სხვა და სხვა ნაირ წარმოების წინ წახალისებლად, რათა შემდეგში იტალიამ თვითონვე შესძლოს საჭირო რაოდენობის პურის მოყვანა.

ლაშქრის პური მცხოვრებთათვის

სიძვირის მოსპობის მიზნით ამერიკის სამხედრო სამინისტრო აპირებს მიყიდოს ლაშქრის ზედმეტი პური.

შეერთ. შტატები და მექსიკა.

ამერიკული პრესა იუწყება, რომ შეერთებული შტატები მექსიკის საკითხის გადაწყვეტაში ჩარევას აპირებს. სამხედრო და სამოქალაქო ზომები უკვე მიღებულია.

სამხედრო ტყვეები

რომიდან იუწყებიან: იტალიის მთავრობა მოკავშირეებს შეუთანხმდა, რომ სამხედრო ტყვეების სამშობლოში დაბრუნებას ეკისრებოდეს მეორე ნახევრიდან შეუდგნენ.

ამერიკელი კადეტები იტალიაში.

ამერიკელ კადეტების და სხვა მოხელეებისათვის რომის სამხედრო სასწავლებლებში გამართულ საუბრებს დაესწრნენ: ნიტტი, დიაცი, ალბრიჩი და სხვ. გენერლებმა ერთმანეთისადმი მხურვალე სურვილები გამოსთქვეს. ალბრიჩმა იტალიის მთავრობის სახელით სადღეგრძელო სთქვა, ხოლო პოლკ. ვენტიმ როგორც ამერიკელ კადეტთა უფროსმა.

იტალიელნი კლაგენფურტში.

კლაგენფურტიდან იუწყებიან: ერთი გაზეთი აცხადებს, რომ იტალიელებს ისე უყურებენ როგორც სილარიბისა და უბედურებისაგან მხსნელებს.

საზავო კონფერენციის უკმაყოფილება

საზავო კონფერენციამ რუმინიას უკმაყოფილება გამოუთქვა უნგრეთში მომხდარ რეკვიზიციების, მოხდენის გამო და ამასთანავე აფრთხილებს, რომ თუ ეს გაგრძელდა, ამას რუმინიისთვის დიდი შედეგები მოჰყვება.

იტალიის საჰაერო ფლოტის საქმე

ზემოთ საზოგადოებათა წარმომადგენლები მიმოსვლის სამინისტროში მიიწვიეს, იტალიის საჰაერო ფლოტის გაძლიერების საკითხის განხილვაში მონაწილეობის მისაღებად. მათ დაპირდნენ დიდ ფინანსიურ დახმარებას.

შეტაკებანი ელზასში

ელზასში გრძელდება შეტაკებები ფრანგ ჯარის კაცთა და გერმანელთა ენაზე მოლაპარაკე მცხოვრებლებთა შორის.

საფრანგეთის ჯარი შლეზვიგში

(დასაწყისი არ მიღებულა). რამდენიმე ხნის წინად დანიის მცხოვრებლებმა მოითხოვეს, რაც შეიძლება საჩქაროდ გაგზავნონ ჩრდილოეთ შლეზვიგში სამხედრო გემი. საფრანგეთის მთავრობამ ეს დაავალა სამხედრო კრეისერ „ლა მარსელიეზს“, რომელიც დიდი ხანი არ არის რაც კოპენჰაგენში მოვიდა. გერმანიის სამხედრო ადმირალმა უარით უპასუხა 24 აგვ. მიღებულ განცხადებაზე საფრანგეთის კრეისერის მოსვლის შესახებ, და აღნიშნა, რომ ამგვარი გამოსვლა დროებითი ზავის პირობებში არ ყოფილა ნაგულისხმევი. მაგრამ მიუხედავად კოპენჰაგენში მყოფ გერმანიის ელჩის უარისა და განმეორებულ პროტესტისა, „ლა მარსელიეზ“ 24 აგვ. გერმანელების ნებადაურთველად აპენრადეში მოვიდა. რამდენიმე ფრანგი ოფიცერი ნაპირზე გადმოვიდა და დანიის ყრილობის შენობაში მოვიდა. კრეისერზე მიიღეს დანიის მოქალაქეთა დელეგატები, რომელთაც მადლობა გამოუცხადეს ფრანგებს. დანიის ტერიტორიაზე მყოფ ზოგიერთ სახლებზე დროშები აღმართეს. 26 აგვ. „ლა-მარსელიეზი“ ფლენსბურგისაკენ გაემართა, აქედან ცოტა ხნის შემდეგ ზონდერბურგით კოპენჰაგენში დაბრუნდა. დროებითი ზავის გერმანიის საზღვაო კომისიამ 26 აგვისტოს მიმართა მოკავშირეებს პროტესტით და მოითხოვა კრეისერის უკან გაბრუნება. გერმანიის ხალხის თავდაჭერილობის წყალობით არავითარი ინციდენტი არ ყოფილა საფრანგეთის კრეისერის მოსვლის დროს, რომელიც არბიტრად მოვიდა. ამავე დროს კრეისერმა ოთხი დღე დაჰყო ფლენსბურგის ნავთსადგურში, და შემდეგ ზღვაში გავიდა.

ინგლისური პრესა.

ბოლშევიკების წინააღმდეგ ბრძოლა

მიუხედავად ბოლშევიკების მიერ წამოყენებულ მოთხოვნილებათა ლონდონის გავლენიან პირთა სიტყვით, რუსეთში მდგომარეობა დამაკმაყოფილებელია ბოლშევიკების მოწინააღმდეგეთათვის. ბოლშევიკების წინააღმდეგ ... გრძელდება და უკანასკნელ კვირეებში გაძლიერდა კიდევაც. ესტლანდიის ფრონტზე წინსვლა შეჩერებულია პსკოვის სამხრეთიდან და სამხრეთ-დასავლეთიდან შემოტევის გამო. პოლონელების მარცხენა ფრთა დვინსკის წინ მიიწევს. ბოლშევიკები იძულებული არიან მდ. დვინის პირისკენ უკან დაიხიონ პლოცკის ახლო. ამხაირად დვინსკის სამხრეთით ბოლშევიკების წინ წამოწეულ ფრონტს საფრთხე მოელის. ალბად ბოლშევიკები იძულებული იქნებიან უკან დაიხიონ დვინის ჩრდილოეთის ნაპირის მთელ ფრონტზე. ოდესის ბედი აგვ. 24 გადასწყდა. ის ბოლშევიკებს დაატოვებინეს. სწორედ აგრეთვე, შავი ზღვის მთელი სანაპიროც ბოლშევიკების მოწინააღმდეგე ძალთა ხელშია. საბჭოთა მთავრობამ დაკარგა დასაყრდნობი ადგილი შავ ზღვაზე და ამასთანავე ქვეყნიერობასთან ურთიერთობის საშუალებაც. დენიკინის ცხენოსანი ჯარი და ჯავშნიანი მატარებელი მთელ დასავლეთის ფრონტზე დიდ მანძილზე წინ მიიწევს. მის მთავარ ძალებს წინ არა ხვდება არავითარი წინააღმდეგობა და არც ბოლშევიკების რეგულიარული ჯარი.

უმაღლესი საბჭო და ავსტრ. ხელშეკრულება

უმაღლესი საბჭო ოთხშაბათს განაგრძობდა ავსტრიის კონტრ წინადადებათა პასუხის განხილვას და შესდგა ყველაზე სადავო მუხლებზე ეკონომიურ პირობების და ავსტრია ჩეხიის, ავსტრია-იტალიის და ავსტრია-სერბიის საზღვრების შესახებ. რამდენიმე დღე კიდევ მოუნდება ამის განხილვას და მაშინ შესაძლებელი იქნება ხელშეკრულების მოწერა.

ხელშეკრულება დეპუტატთა პალატაში

ოთხშაბათს დეპუტატთა პალატა განაგრძობდა საზავო ხელშეკრულების განხილვას. გერმანიის საზღვრების და პოლიტიკურ პირობების შესახებ მომხსენებელმა შარლ ბენუამ განაცხადა, რომ ვერსალის მეორე ხელშეკრულება პირველი გააბათილა, რადგანაც საფრანგეთმა დაიბრუნა ელზას ლორენი, რომელიც ძალით მოგლიჯეს საფრანგეთს. მაგრამ ეს ხელშეკრულება უნაკლო არ არის და შეიძლება მისი კრიტიკა თავის თავად.

ფრანგული პრესა

რეინის საზღვრად.

ისტორიულ საბუთების საფუძველზე ბენუა ამტკიცებს, რომ რეინი უნდა იყოს სამხედრო საზღვრადაც და არა მარტო პოლიტიკურ საზღვრად. ბენუამ აღძრა აგრეთვე საკითხი რეინის მარცხენა ნაპირის შესახებ, გაიხსენია ახლად შემდგარი სახელმწიფოები მოუწოდა, მზად იყოს და იზრუნოს, რომ ოთხი დიდი სახელმწიფოს კავშირი ნამდვილად მტკიცე იყოს.

კლემანსოს ნოტა.

საზავო კონფერენციის თავმჯდომარემ კლემანსომ ხუთშაბათს ტრიანონში ბარონ ფონ ლერსნერს გაუგზავნა საკმაოდ დიდი ნოტა. ეს პირველი შემთხვევაა რომ კლემანსო პირდაპირ მიჰმართავს ასეთი საშუალებით გერმანიის დელეგაციას. ჰფიქრობენ, რომ ნოტა ეხება იმ სამხედრო საკითხებს, რომელსაც ბარონი ლერსნერი განიხილავს და შემდეგ უმაღლესი საბჭო. ხუთშაბათს შესდგა რკ. გზ. მასალათა კომისიის სხდომა, რომელსაც დაესწრო ინგლისის 2 წარმომადგენელი ლონდონიდან.

ხელშეკრულების დამტკიცების ვადა.

ვაშინგტონიდან იუწყებიან, რომ ვილსონთან საუბრის შემდეგ სენატორმა გიჩმა განაცხადა, რომ მისი აზრით საზავო ხელშეკრულების დამტკიცება და აგრეთვე შანდუნის და საზღვრების საკითხების განხილვა ოქტომბერში მოხდება.

ბოლშევიკური ცნობები

ინგლისის ჯარის დაბრუნება.

ვოლოგდა, აგვ. 28. გადმოსულები გადმოგვცემენ, რომ ინგლისის ჯარის ზოგიერთი ნაწილი უკვე მიდის არხანგელის ფრონტიდან. სექტემბერში ინგლისის ჯარი ერთიანად დაბრუნდება სამშობლოში.

ლუდენდორფის მოგონება.

პარიზი, აგვ. 29. „ფრი ცაიტუ“-ი მკაცრად აკრიტიკებს გენ. ლუდენდორფის „მოგონებებს“. ლუდენდორფი მხოლოდ ციფრებს ემყარება, და მას აინტერესებს ხალხის მხოლოდ რაოდენობა, სწორედ ისე, როგორც ზარბაზნების რაოდენობა, ემყარებოდა, რა მხოლოდ ხალხის დიდ რიცხვს; მას სურდა ომის მოგება და ხალხს კი მხედველობაში არ ღებულობდა. ლუდენდორფი ფიქრობს, რომ სახელმწიფოს დაღუპვა მხოლოდ რიცხვების გამოანგარიშების, დროს დაშვებული შეცდომის შედეგი, ამ მოგონებებიდან ისეთი დასკვნა გამოდის, რომ ომის პირველ დღეებიდანვე გერმანიის ბედი დამოკიდებული იყო გერმანიის ჯარის მოკავშირეთა ჯარზე რიცხვითი უმეტესობაზე

მოხკვი. ასე იყო 1918 წ. მარტამდე, მაგრამ როგორც კი გერმანიის დამარცხება აშკარა გახდა; იმ დღიდან თვითეულ მოკლულ კაცის დასახიჩრებულ მხედრის განადგურებულ სახლის და გაძარცულ ქარხნის პასუხის-მგებლობა გენ. ლუდენდორფს ეკისრება. გერმანიის ხალხის ბედი კიდევ რომ ლუდენდორფის გეგმა ოქტომბრის რევოლიუციამ გაანადგურა, რადგან ის აპირებდა უკან დახევას იმ დროს სისტემატიურად გაენადგურებინა ქალაქები, სოფლები, ქარხნები, რკინის გზები და გზატკეცილები.

შეთანხმება ამერიკა-საფრანგეთს შორის.

ლიონი, აგვისტოს 28. ჰავასის სააგენტოს ვაშინგტონიდან დეპეშით აუწყებენ, რომ სენატის იურიდიულმა კომისარმა მიიღო დადგენილება, რომლის ძალითაც შეერთებულმა შტატებმა საფრანგეთს დახმარება უნდა გაუწიოს, თუ მას გერმანია დაესხა.

ჰოლანდიური პრესა გერმანიაზე

ნაუენი, აგვისტოს 27. გერმანიის მოწინააღმდეგე ჰოლანდიური გაზეთი სწერს: თუ გერმანია ზემო სილეზიაში მომავალშიაც განაგრძო თავისი პოზიცია და ძალა-უფლება ნოსკეს ხელში დარჩა მოკავშირეებს აღარ ექნებათ სამხედრო ჩარევის საბუთი.

ფოსტა-ტელეგრაფის მოს. ყრილობა

ნაუენი, აგვისტოს 28. ჰამბურგში ფოსტა-ტელეგრაფის მუშა-მოსამსახურეთა ყრილობამ დაადგინა ფოსტა-ტელეგრაფის სამინისტროს მოთხოვნილებები წარუდგინოს ჯამაგირების მომატების ტელეგრაფის მუშა-მოსამსახურეთა სახელმწიფო სამსახურში მყოფად აღიარების და ფოსტა-ტელეგრაფის მთავარ სამმართველოსთან დეპუტატთა საბჭოს მოწვევის შესახებ. ბუდაპეშტში გაიმართა ანტი სემიტური მანიფესტაცია, რომლის წინაც ქრისტიან სოციალისტების და ნაციონალისტების მიტინგი მოხდა. მანიფესტანტებმა მოკავშირეთა მისიას გაუგზავნა დელეგაცია, რომელმაც მოითხოვა, რომ სამინისტროში ებრაელები არ დაუშვან. ბუდაპეშტიდან იუწყებიან, რომ სამშაბათს შესდგა ახალი პარტია, რომელშიაც ქრისტიან მომხრეთა ერთი ნაწილი შედის და იმედი აქვთ, რომ ამ პარტიას დემოკრატებიც მიემხრობიან. პარტიის სათავეში უდგას ყოფილი სასურსათო მინისტრი ერნესტ ვოლგი.

მოკავშირენი და რუმინეთი.

ლიონი, აგვ. 28. (ამერიკელი რადიო). უნგრეთში მოკავშირეთა საქციელით გამოწვეული აღშფოთება იქამდე მივიდა, რომ კონფერენციამ ერთი ნოტით კიდევ გააფრთხილა რუმინია. სერბიაში შექმნილი მდგომარეობაც აფიქრებს ვილსონს. აღმოსავლეთ ფრიკიის, ადრიატიკის ზღვის და სირიის საკითხი ისეთ მდგომარეობაშია, რომ მოკავშირეებთან დამოკიდებულება ყოველ დღე მწვავდება. საზავო კონფერენცია თანდათან უფრო კარგავს ძალას. პარიზის წრეებს ძალიან აღელვებს ინგლისისა და საფრანგეთის გათიშვა, რომელიც თანდათან ძლიერდება.

ციმბირში.

ტიუმენი, აგვ. 28. გუშინ ვლადივოსტოკიდან მოვიდა რ. კ. პარტიის პერმის ორგანიზაციის წევრი. ის ერთ წელიწადზე მეტი იყო ციმბირში და მრავალ საინტერესო ცნობებს იძლევა. მისი სიტყვით, ციმბირში აჯანყებაა. ერთ ადგილას რომ ჩააქრობენ მეორე ადგილზე ახალი აჯანყება იწყება. მუშები და გლეხები წითლების მხარეზე არიან. რკინის გზელებიც თეთრებით უკმაყოფილონი არიან. ამურის გზა წელიწადზე მეტია, რაც არ მოქმედებს. უსურიის გზაზე მუდამ გაფიცვებია. სოფლები და დაბები თეთრების წინააღდეგ აჯანყებულან. ვლადივოსტოკიდან 15 ვერსზე გლეხებმა იქ მდგარი იაპონელთა რაზმი გაანადგურეს. ინგლისის, კანადის და იაპონიის ჯარი ვლადივოსტოკიდან გავიდა. ეხლა იმყოფებიან კადრის ოფიცრები რომლებიც დროს ქეიფში ატარებენ. მცხოვრებლები ამ პირის დროს ქეიფს ცუდათ უყურებს. აგვისტოს 7 ომსკის დასაცლელად ემზადებოდნენ. იქ უნტერ-ოფიცრებისგან 2 პოლკი შეადგინეს. ეს კოლჩაკის მთავარი ძალაა, რადგან ყველა კადრის ოფიცრები ირკუტსკს, ვლადივოსტოკსა და ხარბინში იმყოფებიან. მოწინააღმდეგე ემზადება ომსკთან ბრძოლისთვის, უკიდურეს შემთხვევაში კი ყველ ზე მეტად გამაგრებულ ნოვონიკოლაევსკასთან. კოლჩაკის ჯარის 3 მეოთხედი წითლების მხარეზეა. თეთრ-გვარდიელები და ბურჟუები ომსკში აღარ მოდიან ჯგუფებით, რადგან აჯანყებული გლეხები მათ სროლას უტეხავენ. აგვისტოს 6. კოლჩაკი ომსკიდან ტიუმენში გაემგზავრა, მაგრამ გზაში მიიღო ცნობა წითლების წინსვლის შესახებ და უკან გაბრუნდა.

№-ის არმიის შტაბი. აგვ. 28. თეთრების მიერ დაპყრობილ ადგილებში დენიკინის ოფიცრები მღვდლებისაგან მოითხოვენ, რომ მათ უჩვენონ კომუნისტების და მოხალისე წითელ არმიელთა ოჯახები. მღვდლების ჩვენებით ოფიცრები ოჯახებს ხვრეტენ.

ქართველ კათოლიკეთა გადაგვარება

(პაპის ნუნციონის ჩამოსვლის გამო საქართველოში)

I

ქართველი კათოლიკეთა არსებობა გიორგი ბრწყინვალის დროიდანვე იქმნა აღიარებული.

მართალია, მათ არსებობას დიდი საფრთხე ელოდებოდა მუდამ, უმეტესად სომხობისაგან, მაგრამ იგინი ვერას ხდებოდნენ და ქართველი კათოლიკობა ჰქმნიდა თავის ისტორიას და ტრადიციას.

საქართველოს დედა ქალაქ თბილისში საქართველოს ქართველ გვარის კათოლიკეთა ეპისკოპოსის კათედრა დაარსებულ იქმნა 1391 წელს.

პირველ ეპისკოპოსად თბილისში იქმნა განწესებული ეპისკოპოსად იოანე ფლორენციელი, დომინიკიანელი.

ამ ეპისკოპოსის დანიშვნის გამო პაპმა ჩინებული წერილი მისწერა გიორგი ბრწყინვალეს, გიორგი ბრწყინვალემ პირველ ეპისკოპოს დიდი პატივი მიაგო იოანე ფლორენციელი გარდაიცვალა კონსტანტინეპოლს მგზავრობის დროს 1349 წ.

ამავ წელს, გარდაცვალებულის ეპისკოპოზის კათედრაზედ დანიშნულ იქმნა მეორე ეპისკოპოზი ბერნარდე კოლლეტი, დომინიკიანცების წესისა. მან საქართველოში თან მოიყვანა მრავალი მისიონერები და ევროპული მწავლულნი, ქართველ კათოლიკეთ მალე დაიწყეს რომში მოგზაურობა და იქ სწავლის მიღებაც, და მონაზონად შედგომა ნასწავლ მონოზონთა შორის, რომის არქივების ცნობით, ცნობილია ვინმე ქართველი მონაზონი დიმიტრი თბილელი, ისტორიულ წყაროებიდან ჩანს, რომ ქართველ მონაზონებს ინდოეთშიც კი გზავნიდნენ სამოციქულოდ. ამის შესახებ პატრი მიხ. (ა)ვგარაშვილი მოგვითხრობს:

1322 წ. აპრილის 13, გზობის წინა დღეს, ხუთშაბათს, დიდებული წამება მიიღეს მინორიტების წესის, ოთხთა სარწმუნოების ბ წყრ ვალე მხედართა, რომელნიც არიან ძმა თომა თოლ ეტინელი, ძმა იაკობ პადუელი. ძმა პეტრე სენიელი და მორჩილი დიმიტრი თბილელი, ტომით ქართველი".

მეორე მაგალითიც:

ართვინის ოლქის, იმერხევის ნაწილის, ერთი სოფლის მცხოვრებ წარჩინებულ გვარის წევრნი ხოლო ზოგნი კათალიკოზის, ეს კათოლიკე ლეონიძები კონსტანტინეპოლში წასულან საცხოვრებლად და იქ უცხოვრიათ, ამ გვარ წევრთ, კათოლიკობაში დიდი ნიჭი გამოუჩენიათ, რომში დაუწყიათ წასვლა სწავლის მისაღებად და ერთი ლეონიძე ისე დაწინაურებულა, რომ მას XVIII საუკუნეში კარდინალიც გამხდარა, ამ კარდინალის ცნობები მოხსენებული იყო ახალციხის ლოდზე ნათლის მცემლის ეკლესიის „მისიონერთა დღიურებში".

სამწუხაროდ, ამ კარდინალის შესახებ ჩვენ ცნობები არა გვაქვს დარჩენილ, ყოველივე დაფარულია თუმც ამ კარდინალის შესახებ რომის არქივებში ცნობებს, სძებნიდა პატრი მიხ. თამარაშვილი.

მეორე ეპისკოპოზის გარდაცვალების შემდეგ, თბილისის ეპისკოპოზად დადგენილ იქმნა ეპისკოპოზი ჰენრიკო რაშკი. ფრანცისკიანელის წესისა 1356 წ.

შემდეგ ამის 1891 წ. პაპმა ბონიფაციო IX თბილისის ეპისკოპოზად დანიშნა ლეონარდო ვალკოელი, დომინიკიანელთა წესისა.

ამ ეპისკოპოზის გარდაცვალების შემდეგ 1425 წ. პაპმა მარტენ V თბილისის ეპისკოპოზად დანიშნა ეპისკოპოზი ივანე სანკტ მიქაელელი, ამ ეპისკოპოზის ცხოვრების ცნობები დაწვრილებით არ ჩანს.

1450 წ. პაპმა ნიკოლოზ V თბილისის ეპისკოპოზად დანიშნა ეპისკოპოზი ალექსანდრე, დომინიკიანელის წესისა.

1468 წ. პაპმა პიო II თბილისის ეპისკოპოზად დანიშნა პენირიკო, ფრანცისკიანელების წესისა.

ეს ეპისკოპოზი გარდაიცვალა 1469 წელს.

1470 წ. პაპმა პავლე II თბილისის ეპისკოპოზად დანიშნა ივანე იმაქი, ავგუსტიანელების წესისა.

1493 წ. პაპმა ალექსანდრე IV თბილისის ეპისკოპოზად დანიშნა ალბერტ ენჯელი დომინიკიანელების წესისა.

ამ ეპისკოპოზის შემდეგ დროის ეპისკოპოზები საქართველოში აღარავინ ჩანს, ვგონებთ XVI საუკ. დამდეგიდან, ეს საეპისკოპოზო კათედრა მოისპო, რადგანაც საქართველოს შინაური სამეფო საქმეებისთვისაც ალრევის დრო იყო. ქართველთს ამეფოს დრო აღარ ჰქონდა კათოლიკეთ საეპისკოპოზო კათედრის მფარველობის და მიტომ ეს საქმეც მიფანიერდა.

თუმცა პატრი მიხ. ტამარაშვილის ცნობით, XII საუკუნეში, საქართველოში მოსულა პაპის ნუნციონი, რომელსაც ქართველთ კათოლიკეთ ცხოვრების წესები აუწუსხავს და პაპისთვის უცნობებია. ამ ნუნციოს პაპი ქილისტო III-მე თავის საყვარელ შვილად ალიარებდა, ასეა სახსენებელი ეს ნუნციონი პაპისაგან საქართველოში მოხების წერილებში.

II.

ამ გვარათ, ქართველთ კათოლიკეთ საეპისკოპოზო კათედრის გაუქმების შემდეგ, სომხებმა ყველაფერი შეასხეს ფრთები და მას შემდეგ, რაც ვენეციაში, დაარსებულ იქმნა სომეხთ კათოლიკეთ ძმობის კონგრეგაცია, ამათი სემინარია და ამ ძმობის დიდი ძალა და მოქმედება. ამათ იკისრეს ქართველ კათოლიკების გაქრობა, ამ დროს მათ ხელი მოჰკიდეს, მას როგორც ჩაათრიანდნენ და ახლა კი მათ შესძლეს ყოველივე ის, რაც მათმა წინაპრებმა ვერ მოახერხეს.

მხითარისტები ძრიელ ისტატურად მოიქცნენ. ქართველ კათოლიკეთ შექმნის საქმეს მათ ენერგიულად მოჰკიდეს ხელები და კბილებიც მაგრად ჩაჰკიდეს.

მხითარისტების ძმობაში შემოდიოდეს ქართველი ენის სწავლება და ვინც მათში მღვდლად იმზადებოდა, ან მისიონერად, იმას ქართველი ენაც უსათუოდ უნდა შეესწავლა, ამათ ესეც ადვილათ მოახერხეს. როცა მათში ქართველი ენის მცოდნე მღვდლები უკვე გამზადდნენ, მაშინ მათ თავიანთ წადილის თანხმად მოქმედება საც შეუდგნენ და ამ მღვდლებს დაუწყეს საქართველოში გამოგზავნა, ამისთვის იგინი პაპისაგანაც იღებდენ ლოცვა-კურთხევას და მასთან მათ ჰქონდათ უფლებაც ჰქონდათ რომ საქართველოს კათოლიკეთ ეკლესიებში მღვდლად მოქმედებაც შესძლებოდათ.

ასეთ მღვდლების მეცადინეობით, საქართველოს კათოლიკეთ ეკლესიებში გამართულ იქმნა ქართული ენისადმი ქადაგება, რომ ჩვენ ყველანი სომხის გვარის კათოლიკენი ვართ, ჩვენ ჩვენი სკოლის აკადემია გვაქვს გახსნილი ვენეციის; რომელიც ჩვენთვის მეორე მამა ითვლება, თქვენც სომეხ კათოლიკენი ხართ, თქვენი ენაც სომხური არის და არა ქართული, აი თქვენ ძამაა ვიითარების წყალობით სომხური ენა დაგვიწყებიათ და ქართულზე დაგიწყიად ლაპარაკიო.

სომხის მხითარისტ მღვდლებმა სულიერის ენად სომხური ენა გახადეს და თვით რომის ტახტიც ისე დაარწმუნეს, რომის ტახტმაც ინება და საქართველოს კათოლიკობა XVII საუკ. დამდეგიდამ სომხის მხითარისტებს ჩააბარა.

მას აქეთ ხალხს ქართული ენაც დაავიწყეს და დღეს ეს ქართველნი სომხურად ლაპარაკობენ. ასეთ გადაგვარებულ ქართველნი დღეს სცხოვრობენ მესხეთსა და ჯავახეთში რამდენიმე სოფელში, ასევე შავშეთის სოფლებში, ართვინის და არის თემის სოფლებში, არტაანის თემის სოფლებში და ლაზისტანშიც. გრიგორიანისტებმა იძალადეს და ასეთ გასომხებულს ქართველების სახელი და გვარიც გამოუცვალეს და ქართულის მაგიერ სომხური უწოდეს. ერთის სიტყვით ეს მკვიდრი ქართველები მათ ისე გარდაქმნეს და გადაასკვნეს, რომ მათ თვით სიტყვა ქართველი და საქართველოც კი შეიძულეს და შეიჯავრეს.

მისიონისტების სასწავლებელში მოწაფეთ შედიოდნენ ქართველთ შვილები, იქ ამათ სომხურს ენას ასწავლიდნენ, გულში უნერგავდნენ სომეხ კათოლიკეთ სიყვარულს და ქართველების სიძულვილს.

აი ეს ყოფილა მოკლე გეგმა სომხის გრიგორიანების მოღვაწეობისა და სულ ეს გარემოება გახდა მიზეზათ, რომ XIX საუკუნის დამლევამდე რუსის მთავრობამაც უარი ჰყო ქართველ კათოლიკენი და იგინი სულ სომხებათ ალიარეს, ამაში რასაკვირველია სომხებიც ილებდენ მონაწილეობას.

ამ ბოლოს დროს, როცა ქართველ კათოლიკებმა თვალი გაახილეს და მათ იცნეს თავიანთი ვინაობა და ისტორიული შეთამორიტება, იმედია, რომ ამ გარემოებას და უფრო ქართველ კათოლიკეთა ისტორიულ წარსულს, პატივცემული ნუნციონი ჯეროვან ყურადღებას მიაქცევს და ქართველ კათოლიკეებს დაუბრუნდება ის ისტორიული უფლება და უპირატესობა, რითაც იგინი სარგებლობდენ 1321 წ. 1495 წლებამდის.

ია მარუშიძე.

ხონის თვითმმართველობის გარშემო

ხონის თვითმმართველობის მიერ კანონიერად, თუ უკანონოდ შემოღებული გადასახადებით შეწუხებულმა საზოგადოებამ შეიგნო, რომ ქალაქის თვითმმართველობის შენახვა იმ პირობით და შემადგენლობით, როგორიც ეს დღეს არის, ყოვლად შეუძლებელია.

წინად თუ ხონს ერთი კომისარი ჰყავდა თავისი შანაპახლისით და მშვიდობიან მცხოვრებლებს ესეც მეტად მიაჩნდათ, დღეს რვა კომისარი და იმდენივე თანაშემწე დაუყენეს და საქმე უფრო აირია. თვითმმართველობაშიაც 40 50 ამდე მოსამსახურემ მოიკალათა და ყველა ეს ხალხი იმის ნახევარსაც ვერ აკეთებს, რასაც ერთი კომისარი და მამასახლისი წინად აკეთებდა. ხარჯი ხომ ერთი ასად გაიზარდა: თუ წინად კომისარი თვიურად 150 მანეთს იღებდა სამაგიროდ დღევანდელი კომისრებმა და ქალაქის მამებმა ათასობით ჯამაგირი გაიჩინეს და მით წლიურად—ნახევარში ქალაქს 400 000 მანათი დეფიციტი შესძინეს. წინათ თუ ვაჭრებს მოჰქონდათ სურსათ სანოვაგე გასასყიდად და ვაჭრები ერთმანეთში შეჯიბრების წყალობით მყიდველს ხელ—მისაწვდომ ფასებში თანაბრად შეეძლოთ მისი შეძენა, ეხლა თვითმმართველობამ გახსნა კოოპერატივი, აუკრძალა ვაჭრებს, კოოპერატივის სასარგებლოთ ჩამორთმევის მუქარით, სურსათ-სანოვაგის მოტანა და ხალხს ცხოვრება გაუძვირა. ბოლოს ამისა ივის პირველი აუცილებელი საჭირო საგანსაც კი გამოსალმა თუ წინათ ყანის მთოხნელებს ბაზარში ადვილად შოულობდით, ეხლა დაუქირავა ქალაქმა მათ ლამის ხეთევ და თითო ლამეში მარტო ტიტველ ფუკარზე დაწოლისათვის თუ. მ. 5 ს. ხდევინებდა, რამაც დააფრთხო თოხზე მუშა ხელი და ნაცვლად ხონისა, სხვაგან გარბიან, რის წყალობით მთოხნელი ხელის დღიური ფასი 100—120 მანათამდე ავიდა და ისიც 7 საათის მუშაობისათვის. წინათ თუ ხონელი გლეხი ბაზარზე ერთ სულ გუნს ათ მანეთად იყიდიდა, ეხლა 40 მანათის ნაკლებ ვერ შოულობს, რადგანაც დიდი ბაჟებით დაშინებული მეჯოგეს ყველი სხვაგან მიაქვს გასასყიდად. აგრე იქცევიან მეგოჭეები, მექათმეები, მეკვერცხეები, ლობიოსა და სიმინდის გამყიდველები, რომლის გამო ყოველ-ნაირმა სურსათ-სანოვაგემ ხონის ბაზარზე ზღაპრული ფასები მიიღო ამაში დიდი წილი ბრალი უდევს ხონის ქალაქის მამებს. ან რათ გაემრავლებინათ? განა ცოტა უნდა ამ დენ ხალხს ჯამაგირი და ჯილდო? ამის დასაფარავად საჭიროა სხვა და სხვა ბაჟი და დაბეგვრა. სანიტარია ყოვლად უწყვეტო მდგომარეობაშია. ამის შესახებ ხონისა და მისი ოკლომახლო მოსახლეობამ თავი მოიყარეს და სხდომა იქონიეს ხონი ქალაქად დარჩეს, თუ დაბად გამოცხადდესო, ამ უკანასკნელ შემთხვევაში ხალხი გაუძლებს სახელმწიფო გადასახადებს, აქ საჭიროთ მიაჩნია ხელმეორეთ გავაცნო მკითხველს ხონის საზოგადოების დადგენილება, რომელიც გამოიტანა 10 12000 კაცმა: 1919 წელი 19 მარიამობისთვეს, ჩვენ ქვემორე ამისა ხელის მომწერნი ქ. ხონისა და მისი შემადგენლობის სოფელ ქუჩხაბის და ივანდიდის მცხოვრებნი შევიკრიბენით დღეს სათათბიროთ, რომელნიც სასარგებლოა ჩვენთვის დაბა ხონის ქალაქად გადაკეთება და გავითვალისწინეთ-რა დღევანდელი პირობები და განვიხილეთ—რა საკითხი ყოველმხრივ, ერთ ხმად დავადგინეთ: ითხოვოს უმაღლესი მთავრობას, რომ არ იქმნას ხონი ქალაქად დამტკიცებული, გაუქმებულ იქმნას ხონის თვითმმართველობის გამგეობა და დათხოვნილ იქმნას ქალაქის საბჭო. ასეთი ჩვენი შემდეგი კლი ჩვენი ნების გამოსახატველად და მთავრობის თავმჯდომარის ამ საგანზე მისართმევათ ჩვენ ერთხმად ვირჩიეთ ლუკა ბახტაძეს და სხვათა. ამ დადგენილებაზე ჯერ 800 კაცს ჰქონდა ხელი მოწერილი, რომ უცბად კრებაში შემოიჭრა გაცოფებული სახით ხონის ქალაქის თავის ამხანაგი ბ. ილია რუხაძე, რომელმაც ერთ ხელ-მომწერთაგანს ხელიდან დადგენილებას გამოგლიჯა სათანადო დაუყვირა ხალხს: თქვენ დუნკელები, იქვენა, აქ „პოდლოგებს" აკეთებთ? მე თქვენ გიჩვენებთ სეირსა დღესვე ვაცნობებ მთავრობას თქვენს შავრაზულ გამოსვლას მთავრობის წინააღმდეგ, რომ სასტიკად დაისაჯოთო, და დადგენილებას ხელში ჰუჭმვა დაუწყო, ბოლოს დახევაც მოინდომა, მაგრამ შეურაცხყოფილი საზოგადოება შეავარდა მან და ქაღალდი გამოართვა. ხალხი აღელდა, როგორც უსამართლოთ შეურაცხყოფილი, და კრების გაგრძელება კვირა—24 მარიამობისთვისათვის გადასდვეს. 24 მარიამობისთვეს, მოხდა ის, რომ თვით ხონის თვითმმართველობის წევრი—ხონის სავაჟო გიმნაზიის დირექტორი ბ. მიხაკო ქავჯანიძემ, რომელიც ქალაქის გამგეობასთან ერთად წავიდა და იქიდან მთავრობას დაასმინა, თითქოს იგი საზოგადოება ბოლშევიკობდეს და მთავრობის წინააღმდეგ მიდიოდეს. და ოცამდე პროპაგანდისტები და 50 ზეიარაღებული ჯარი გამოგზავნეს, ქუთაისის სამაზრო კომისრის ხელმძღვანელობით, მაგრამ ბ. ქავჯანიძეს ბედმა ვერ გაუღიმა, კრებამ მშვიდობით და წყნარად ჩაიარა, თუმცა ზოგიერთი ძალ ით მაცხონე პროპაგანდისტები პატარა ბალღივით ათასჯერ გაზეპირებული „ბებიას ზღაპრებს", ამბობდენ. რასაც ხალხი ყურადღებას არ აქცევდა. ჯარი და კომისარი, რაკი დარწმუნდა ხალხის შინაურ საქმეზე მშვიდობას, ზრდილობიანათ იდგნენ და ხალხის სურვილის გამოთქმას სიამოვნებით ყურს უგდებდნენ.

ხონის წარმომადგენლები აი არ დღეში ჩამოვლენ თბილისში და წარუდგებიან მთავრობის თავმჯდომარეს ხონის საზოგადოების თხოვნით; მაგრამ ქალაქის გამგეობამ უკვე მოასწრო წყნარი, შრომის მოყვარე და სამშობლოს ერთგული ხალხი ბოლშევიკათ და ლენინის მიმხრეთ გამოეცხადებინა, რამაც შეიძლება საქმის სწორ გაგებას ხელი შეუშალოს.

კ. მარტვილელი

ქართველი მწერალი

(მწერალთა დღეობისთვის).

...და მკერდ-გაღეღილი, წელებ დაკაწრული, ფეხ-შიშველი, თავ-მოხდილი; მიდიდ ერთ ამონებდა, ერთს ემსახურებოდა, ერთს შეჰნატროდა,—სამშობლოს, მის თავისუფლებას, ხალხის ბორკილთ დამტვრევას...

ცრემლი მისი უკადავების წყარო იყო ერისა, მკერდზე ნადებნი სისხლი—ია და ვარდი ხალხის მომავლისა, ოხვრა და კვნესა—სამშობლოს მომავლის საგალობელი,—სიდუხჭირე და სიშიშვლე—გაიდიდანების დროშა...

და, აჰა, აღსდგა ერი მისი, მისი მშობლიური ქვეყანა...

იშვებს მისი ნაინატრი სანიავო სამყარო, ხოლო თვითონ ის ვ ისევ მკერდ-გაღეღილი, ხელებ-დაკაწრული, ფეხ შიშველი, თავმოხდილი იარება სამშობლოს მზიურ ცის ქვეშ!..

ქართველი ერის შერყვნილი სული ქართველმა მწერალმა განწმინდა, დაქსაქსული, რწმენა გამქრალი ქართველი ხალხი ქართველმა მწერალმა ჩამოაქანდაკა...

მუხლთ მოიყარეთ მის წინაშე!

დღემდე ქართველი მწერალი უმეტესად პოლიტიკას ემსახურებოდა, რომ საქართველოს თავისუფლების დროშა აფრიალებულიყო ხალხის მარჯვენით ხალხის ქედზე...

ამიერიდან ქართველმა მწერალმა მზნად უნდა დაისახოს წმინდა ხელოვნების სამსახური ერის სულიერად ამაღლებისად და მისი ნების ყოფის განსამტკიცებლად...

გაუმარჯოს ქართველ მწერალს, ქართველ ხელოვანს და მის საყვარელ სამშობლოს!..

იოსებ იმედაშვილი.

სახელმწ. დაწესებულებათა საყურადღებოდ

ფინანსთა და ვაჭრობა-მრეწველობის სამინისტროს საერთო განყოფილება ამით სთხოვს რესპუბლიკის ყველა სახელმწიფო დაწესებულებებს, რათა ენკენისთვის 10-მდე აუცილებლივ გამოუგზავნონ საერთო განყოფილებას სიები მათდამი რწმუნებულ დაწესებულებაში მოსამსახურეებისა. სიებში გარდა მოხელეთა სახელის, მამის სახელის, გვარის და ჯამაგირის ალნუსხვისა ნაჩვენები უნდა იყოს მათი დაბადების წელი და როდის დაუწყია მოხელეს სამსახური სახელმწიფო დაწესებულებაში. თბილისის დაწესებულებებმა აღ. ცნობებს უნდა დაუმატონ მოხელეთა მისამართიც. ცნობები საჭიროა საპენსიო წესდებების დასამუშავებლად, ცალკე მ მატიანები სახელმწიფო დაწესებულებებს ალარ დაეგზავნებათ.

კორესპონდენცია

ქ. ახალ-სენაკი.

27 მარიამობისთვეს უმაღლეს პირველ დაწყებით სასწავლებლის დარბაზში ლექცია წაიკითხა პროფესორმა ბ. დოდაშვილმა, სამგრელოს „მაფალუ" ჯგუფს არსებობის შესახებ. ლექციას ინტელიგენტთა რიცხვი საკმაოდ დაესწრო, რომელთა შორის იყვნენ „მაფალუ"-ს თანამოაზრენიც. ლექცია დაწყებულ იქმნა საღამოს 7 საათზე. სხვათა შორის ბ. ლექტორმა „მაფალუ"-ს შესახებ სთქვა შემდეგი:

— „მის მიმდევრებს არ შეუძლიათ თავის ენერგიით, რაც უნდა იქნეს ეს გაფართოებული თავის მიზნის მიღწევა, თავის იდეის განხორციელება, რადგანაც ჯერ მეგრულ ენაზე ლიტერატურა არ არსებობს და, არც ბგერათა რიცხვი არის გამოსწორებული, და მით უფრო, რომ აღმოსავლეთიდან და დასავლეთიდან მათ ქართველთა ძლიერათ გამოქანდებული ქართული ცელი სთიბავს. ამგვარ მდგომარეობაში როგორ შეუძლია „მაფალუ"-მ ფესვები გაიდგას. უკეთესია იმ ენერგია უნაყოფო დ ხარჯოს, ამომ მოიხმაროს ქართულ ენას, რომ შეავსოს და შეასწოროს ქართული სიტყვა სასიამოვნო სასმენ ბგერისაგან. (მაგ. ტყეში მაფი, ციხა, ოჩო კოჩი და სხ. უნდა იქნას ქართულში შეტანილი) ჯერ ქართული ლინგვისტიკა არ არის შესაფერ დონეზე დაყენებული და ქართველების მიერ ნაღები მიღებების როგორ შეუძლიათ თავისი მიზნის განხორციელონ: ...მეგრული სიტყვა ფონემებით განსაწმენდო და შეინარჩუნონ მეზობელი ენების დაუხმარებლად"-ო.

ამით დაამთავრა ლექტორმა თავისი ლექცია, რის შემდეგ შენიშვნების კრიტიკა მიმართა კალე ჩისაბიშვილმა და შემდეგ სიტყვა შემათავამ საწინააღმდეგო ...ზე წარმოსთქვა ზოგიერთი ლექტორის წარმოდგენებზე. სხვათა შორის მან შენიშნა, რომ აზრი ვინ თიმდო დასავლეთით ქართული ცელი თიბავდეს მეგრელებს სინ მდვრელს არ შეეფერება, ვინაიდან დასავლეთით უფრო საკრინობელია რუსეთის გავლენა სხვა და სხვა რუსულ ელემენტების წყალობით. შემდეგ ოპონენტმა გაკიცხა მე 80 წლებში აზირაიას მოქმედება და საზოგადოებას განუცხადა, რომ „მაფალუ" არის ჯგუფი, რომელიც ცდილობს ხეპირ გაღმოცემათა, ლეგენდებს და სხვაგვარ ხალხურ პოეზიის შევსებს შეკრიბებისათვის. და ის ცილისწამება, რომელიც მიაწერეს ამ ჯგუფს, სრულიად უფუძვლია და სინამდვილეს გადაჭარბებული. ამით დაამთავრა ბ. ოპონენტმა თავისი სიტყვა. ხალხი დაიშალა საღამოს 8 საათზე.

გიორგი გაფუბერი.

წერილი რედ. მიმართ

„მოგონებაზე".

პასუხი ბ. დ. დავითაშვილს.

ბ. დ. დავითაშვილზე ჩემ მიერ ვითომდა „ცილის წამებას", რასიდაც მე ის ბრალს მდებს გაზეთ „საქართველოს" ამა აგვისტოს 184 ნომერში მოთავსებულ „მოგონებაში", 1917 წლის „ნოემბერში", წინეთ თუ შემდეგ ადგილი არ ჰქონებია. მე—მხოლოდ საკათოლიკოზო საბჭოს იმავ წლის შემდეგ ნოემბრის სხდომაზე წინადადება შევიტანე ჩვენი ეკლესიის დროებითი მმართველობის ჟურნალების განხილვა შესწორებაზე, ვინაიდან ეს ჟურნალები, იმავ მმართველობის ყოფილ მდივნის დ. დავითაშვილის მიერ წარმოებულნი, თავის დროზე წაუკითხავ-შეუსწორებელნი დარჩნენ. საკათოლიკოზო საბჭომ მიიღო ამის გამო ჩემი წინადადება და შემდეგი დადგენილება გამოიტანა: „დეკანოზ ნიკიტა თალაკვაძის წინადადების თანახმად, საბჭომ მიანდო ყოფილ საქართველოს ეკლესიის დროებითი მმართველობის წევრთ ლეკ ნ თალაქვაძეს და ივ. ვართაგავას განიხილონ დროებითი მმართველობის ჟურნალები და მოახსენონ საბჭოს თუ რაიმე დეფექტები აღმოჩნდება მათში" (ჟურნალი 1917 წ. 7 ნოემბერი, № 14, მუხ. 7).

ეს დადგენილება კი ბ. დ. დავითაშვილმა შეიმინა „ცილისწამებად" მან ალარ დამიცალა საბჭოს მინდობილების შესრულება და „სინოდის სამართალში" გამოწვია გაზეთის საშუალებით („საქართველო" 1917 წ. № 283), ისე კი, რომ „მედიატორები" ჩემიც და მისიც (!) მე დამავალა დამესახელებინა! სამართალში გაყოლაზე ბ. დავითაშვილს თანხმობა გამოუცხადე, გაზეთისავე საშუალებით, მხოლოდ მხოლოდ, რათა მან თვისი მედიატორები თვითონვე დაესახელებინა („საქართვ." 1918 წ. № 6)..

ყოველ შემთხვევაში მე ვაცხადებ, რომ „არც ყურზე მძინავს" და არც ამ საქმის „ჩაფუჩეჩება" მწადია, როგორც ეს ბ. დავითაშვილს ჰგონია და მასმენს საზოგადოებას. პირიქით, ზემოხ აღნიშნულ ჟურნალების „სინოდის სამართალში" განხილვა აუცილებელ საჭიროდ ვცნობ მას შემდეგ აქ მოყვანილ გარემოებათა გამო, „წლიწად ნახევრის" განმავლობაში ჩვენს ეკლესიურ ცხოვრებაში მოხდა.

როგორც გადმომცეს, ჩვენი მედიატორნი უკვე შეხვედრიან ერთმანეთს კიდეც ბ შიო ლედბრიშვილი (არაა ჩვენი მედიატორი), რომელსაც ამის შემდეგ ორჯელ-სამჯელ დაბეჯითებით ვსთხოვე ეს საქმე დაემთავრებიათ. ამასვე დაბეჯითებით ვსთხოვდი ჩემს მედიატორს ბ. გ ბურჯანაძეს, ბ. ოსიკო ბარათაშვილს კი აღარ შევხვედრივარ; ხოლო დ. დავითაშვილის ერთ-ერთ მედიატორს ბ. გ. ოცხილაძეს შევხვდი 26 ამა აგვისტოს და მასაც ვთხოვე იგივე. იმედია ესენი დააჩქარებენ ყოველივე ამას და დაამშვიდებენ ბ. დავითაშვილს.

ხოლო რაც შეეხება „ნოემბის ახდას", რომლითაც ჩემი წინაშე წარ ისევ იმუქრება ბ. დავითაშვილი,—ამას თვით სამართალი იზამს; ის ახდის „ნილაბს" ამას, ვისაც ეს ახდილი ეკუთვნის.

დეკანოზი ნიკიტა თალაქვაძე.

მიმოსვლა

ახალი მატარებლების ს. ს. რკ. გზ.

გადის თბილისიდან.

ფოთში	№ 21	ღამ.	12 ს.	5 წ.
ქუთაისში	№ 10 9	სალ.	8 ს.	7 წ.
ბათომში	№ 5	სალ.	5 ს.	4 წ.
ფოთში	№ 3	დილ.	9 ს.	56 წ.
ბათომში	№ 1	ღამ.	11 ს.	30 წ.

მოდის თბილისში

ბათომიდან	№ 2	დილ.	7 ს.	—
ფოთიდან	№ 4	სალ.	8 ს.	45 წ.
ბაქოდან	№ 6	შუად.	12 ს.	10 წ.
ქუთაისიდან	№ 11,12	დილ.	9 ს.	30 წ.
ფოთიდან	№ 22	დილ.	6 ს.	06 წ.

თბილისი-სალოგლი

გადის სალოგლში

№ 8	საღამოს	6 ს.	5 წ.
№ 6	შუადღის	2 ს.	32 წ.
№ 4	საღამოს	9 ს.	50 წ.

მოდის სალოგლიდან.

№ 3	დილის	7 ს.	27 წ.
№ 5	ნაშუად.	3 ს.	5 წ.
№ 7	დილის	11 ს.	52 წ.

თბილისი-ქსანი, გორი-ბორჯომი.

გადის

№ 63	შუადღის	2 ს.	40 წ.
№ 61	დილის	7 ს.	52 წ.
№ 19,20	შუად.	3 ს.	26 წ.

მოდის:

№ 19,20	დილ.	6 ს.	30 წ.
№ 62	დილ.	11 ს.	24 წ.
№ 64	სალ.	8 ს.	4 წ.

თბილისი-ხანაინი.

გადის:

№ 4,3 ს. შუად, 1 ს. 40 წ.

მოდის:

№ 4,3 ს. დილ. 11 ს. 30 წ.

შენიშვნა 1. მ. მ. №№ 21 და 22 დანიშნულება არის სამგზავრო სწრაფის გადასახადები და მალი წასახდენი საქონლის.

შენიშვნა 2. მ. მ. №№ 61, 62, 63 64 იმოძრავებენ თბილისსა, ქსნისა და გორის შუა: 1 წყვილი ივლის უქმე და კვირა დღეებში, 2 წყვილი უქმე და უქმის წინადღეებში.

საექიმო კაბინეტი
ექ. პ. ტუშმალიშვილისა
მიიღებიან: ვენერიული, კანის, სიფილის და სხვა გვარ სნეულებანი ავადმყოფები სასქესო და საშარდე ორგანოთა (606 და 914 წამლობა) მიხეილის საავადმყოფოსთან, ფოსტის ახლოს პლეხანოვის (№ 55) და-ბელგის (№ 1 ქუჩების კუთხე საღამოს 6—7 ნახევარ საათ 25—2536—1

ბ. ბ. მეგრაბიანცი
შინაგანი ავადმყოფობა, ჭლექის გულისა. იღებს ახალ რენტგენის ელექტრო-წამლობის კაბინეტში, გასინჯვა და წამლობა X ს სხივებით, დიდი სალენიილი და სევალის ფრთკით ფილტვების, გულის და სხვა შინაგანი ავადმყოფობისათვის. ტარიფებით. ყოველ დღე დილის 9—1 საათამდე და საღამოს 5—8 საათამდე, ბებუთოვის ქ. № 23, ტელეფონი 4—1 7—92.

ხარკოვის უნივერსიტეტის ექიმი
...
მეგრელიშვილი
იღებს კანისა, ვენერიულის და სიფილისით ავადმყოფებს (914-ს და 6?? შეშხაპუნება). ავადმყოფთა მიღება დილის 10 საათ. 11 საათ. და საღამოს საათ. 6 საათ. მიხეილის პროსპექტი № 116, სასტუმრო „ნიუს პირდაპირ".
ტელეფონი 14—28.